

50

50-års jubilæum
Bitten & Mads Clausens Fond
1971 - 2021

**BITTEN &
MADS CLAUSENS FOND**
TIL GAVN FOR DANFOSS

FONDENS FØRSTE DIREKTØR
SIDE 40

HISTORIEN
SIDE 14

Indhold

KAPITEL 1

INTRO

En enestående rejse	6
Forord: 50 år til gavn for Danfoss og Sønderjylland	8

KAPITEL 2

HISTORIEN

Et stærkt DNA	14
Bittens arv og ansvar	20
Bestyrelsesmedlemmer gennem 50 år	24
Formand med egne ambitioner	28

KAPITEL 3

BITTEN & MADS CLAUSENS FOND

Fundats og formål	32
Bestyrelse og direktion	34
Organisation og strategi	36
Fondens første direktør	40
Uddelinger og investeringer	42

KAPITEL 4

MONITORRAPPORTEN

Vejen til vækst og udvikling i Sønderjylland	48
Udfordringer: Den brændende platform	54
Løsninger: Monitorrapportens anbefalinger	55
Resultater: En systematisk indsats har vendt udviklingen	60
En udvikling på rette vej	64
Fremtiden: Fondens fokus	66

KAPITEL 5

UDVALGTE PROJEKTER

Syddansk Universitet: CIE og CIM	70
Universe Science Park	72
Steigenberger Alsik Hotel & Spa	74
Byens Havn	76
ProjectZero	78

KAPITEL 6

DANFOSS A/S

Danfoss – et grønt industrieventyr	82
------------------------------------	----

Kilder, litteratur og fotos	90
-----------------------------	----

INTRO

Selvom Bitten & Mads Clausens Fond er en af Danmarks største erhvervsdrivende fonde, er den ikke almindeligt kendt landet over. På de sønderjyske kanter er det dog anderledes. Her er "Danfoss-fonden", som mange kalder den, en central aktør i indsatsen for at styrke området. Gennem uddelinger og investeringer bidrager Fonden bl.a. til byudvikling, infrastruktur, uddannelse, turisme og bæredygtighed, og i tæt samspil med lokalsamfundet har Fonden banet vej for en ambitiøs egnsudvikling, der peger ind i fremtiden.

← Hvert år træder tusinder af besøgende ind i elevatoren på Steigenberger Alsik Hotel & Spa i Sønderborg for at opleve udsigten fra Point of View på 16. etage.

En enestående rejse

Udsigten fra 16. etage på det firestjernede Hotel Alsik er enestående. Her, højt hævet over Sønderborgs moderne havnefront, har man det fulde udsyn over et betagende stykke af Sønderjylland – fra Alssund til Dybbøl Mølle, Sønderborg Slot og Flensborg Fjord hen over byens spir og tage og videre ud til Kegsnæs.

Området er hjemsted for et af Danmarks største industrielle eventyr i moderne tid. På klare dage kan man se helt til Nordborg 20 km væk, hvor Danfoss' ikoniske hovedkvarter ligger som et pulseren-

Jubilæet er også en fejring af den positive egns- og erhvervsudvikling, som Fonden især siden årtusindskiftet har taget del i sammen med Sønderborg Kommune, erhvervslivet og borgerne. Indsatsen for at styrke og ruste området til fremtiden er ikke slut. Forude venter nye mål og milepæle, men indtil videre har det været en enestående rejse for Bitten & Mads Clausens Fond.

de hjerte blot få hundrede meter fra Mads Clausens barndomshjem på Elsmark.

Det var her det hele begyndte i 1933 med Mads' opfindelse af den termostatiske ekspansionsventil til kølesystemer.

På få årtier var Danfoss med til at forvandle Nordals fra landbrugsamfund til industrisamfund, og lige siden har virksomheden haft en fundamental betydning for beskæftigelse og udvikling i området. I dag har Danfoss ca. 37.000 ansatte verden over og omsætter for mere end 50 mia. kroner om året.

Siden 1971 har ejerskabet af Danfoss været placeret i Bitten & Mads Clausens Fond, der blev stiftet af Mads Clausens enke, Bitten Clausen. Fonden har gennem årene tilført især den sønderjyske egn over 2 mia. kroner til projekter og initiativer, som direkte eller indirekte er til gavn for Danfoss, sådan som det er bestemt i fondens.

Fondens 50-års jubilæum er en hyldest til Bitten og Mads og det succesfulde generationsskifte af familiens livsværk. Det sikrede Danfoss' fremtid som global virksomhed med en stærk lokal tilstedeværelse på Als og i det sønderjyske.

Jubilæet er også en fejring af den positive egns- og erhvervsudvikling, som Fonden især siden årtusindskiftet har taget del i sammen med Sønderborg Kommune, erhvervslivet og borgerne. Indsatsen for at styrke og ruste området til fremtiden er ikke slut. Forude venter nye mål og milepæle, men indtil videre har det været en enestående rejse for Bitten & Mads Clausens Fond.

↓ Peter M. Clausen har været formand for Bitten & Mads Clausens Fond siden 1999.

50 år til gavn for Danfoss og Sønderjylland

Forord af Peter M. Clausen
Formand for Bitten & Mads Clausens Fond

Da min mor stiftede Bitten & Mads Clausens Fond lillejuleaften 1971, gjorde hun det for at værne om min fars livsværk.

Hun løftede et enormt ansvar. Danfoss beskæftigede på det tidspunkt ca. 10.000 medarbejdere, heraf langt de fleste i Nordborg, og var allerede dengang en af Danmarks største industrivirksomheder.

Ved at placere ejerskabet af Danfoss i Fonden blev der skabt de bedste betingelser for fortsat vækst og udvikling med udgangspunkt i placeringen på Als. Nu – et halvt århundrede senere – kan Bitten & Mads Clausens Fond fejre jubilæum som en af Danmarks største erhvervsdrivende fonde med aktiver for over 50 mia. kroner og en egenkapital på 25 mia. kroner.

Hvad der styrker området, styrker Danfoss

Fonden blev stiftet med det hovedformål at være til gavn for Danfoss. I direkte forlængelse heraf ligger bevidstheden om, at hvad der styrker livet på Als og i Sønderjylland, også styrker Danfoss.

Som global virksomhed med lokalt hovedsæde er Danfoss fuldstændig afhængig af at kunne tiltrække og fastholde højt specialiseret arbejdskraft fra hele kloden. Vi behøver et internationalt uddannelses-, forsknings- og udviklingsmiljø i verdensklasse tæt på. Vi har brug for kompetente medarbejdere og konkurrencedygtige underleverandører i nærområdet.

For at lykkes med det skal det være attraktivt at leve her. Det gavner ikke kun Danfoss, men hele landsdelen, at Sønderjylland styrkes som en attraktiv og dynamisk region, hvor mennesker og virksomheder finder det meningsfuldt at slå sig ned. Fordi infrastrukturen er på plads, og erhvervsklimaet er sundt. Fordi der er jobs, skoler, uddannelser og boliger. Fordi der er ambitioner, energi og muligheder.

Det ønske deler vi heldigvis med borgere, politikere og erhvervsliv. Hele området er beriget med stærke lokale kræfter, der på tværs af holdninger, sektorer og geografi arbejder for at skabe og fastholde den positive udvikling, der i disse år breder sig som ringe i vandet.

Dybe rødder og grundlæggende værdier

Danfoss' og Fondens sønderjyske rødder stikker dybt, og i vores familie har vi altid været yderst bevidste om, at vores ansvar rækker langt for at sikre virksomhedens vækst og fremgang.

Allerede i efterkrigsårene, da Danfoss piblede frem overalt mellem landbrugsjorder og lokalsamfund på Nordals, gik min far bl.a. ind i boligbyggeri, byplanlægning og infrastruktur, og han støttede idræt, uddannelse, kultur- og fritidsliv.

→ I efterkrigsårene piblede Danfoss frem overalt på Nordals og etablerede sig også i udlandet. I 1949 oprettede Mads Clausen sit første datterselskab uden for Elsmark – i Argentina.

Min mor havde især fokus på det sociale arbejde. Hun rakte ud til de familier på egnen, der havde det svært. Det er også hendes fortjeneste, at Danfoss som en af de allerførste danske virksomheder indførte sociale hjælpeordninger, uddannelsstilbud og sygehjælp til medarbejderne.

Alle aktiviteter har geografien som fællesnævner

Ved at stifte Bitten & Mads Clausens Fond sikrede min mor ikke alene det fremtidige ejerskab af Danfoss, men også en videreførelse af de grundlæggende værdier i vores familie.

I dag afspejles begge dele klart i Fondens aktiviteter. Nogle af vores investeringer sker for at generere et finansielt afkast og styrke Fondens og dermed Danfoss' kapitalgrundlag. Andre projekter går vi ind

Ved at stifte Bitten & Mads Clausens Fond sikrede min mor ikke alene det fremtidige ejerskab af Danfoss, men også en videreførelse af de grundlæggende værdier i vores familie.

↑ Familien Clausen på toppen af Danfoss' administrationsbygning i anledning af Mads Clausens 60-års fødselsdag i 1965. Fra venstre er det Karin, Jørgen, Mads, Peter, Bitten, Bente og Jens Skibsted.

Vi engagerer os i bredt forankrede projekter, der tilsammen og hver for sig fremmer det langsigtede mål: At sikre gode rammebetingelser for livet og udviklingen på egnen.

i med hjerte og sjæl uden at forvente et kortsigtet økonomisk afkast. I stedet ligger gevinsten i den samfundsmæssige værdi, projektet skaber lokalt.

Uanset, om vi investerer med hjerne eller hjerte, er geografien en fællesnævner for Bitten & Mads Clausens Fond. Vi engagerer os i bredt forankrede projekter, der tilsammen og hver for sig fremmer det langsigtede mål: At sikre gode rammebetingelser for livet og udviklingen på egnen.

Det er en opgave, der kun kan løftes i et tæt samspil mellem private, offentlige og politiske kræfter – og dét bliver den.

Bitten & Mads Clausens Fond er stolte over at kunne bidrage til arbejdet, og vi er ydmyge over for den centrale rolle, vi får lov til at spille i egnsudviklingen.

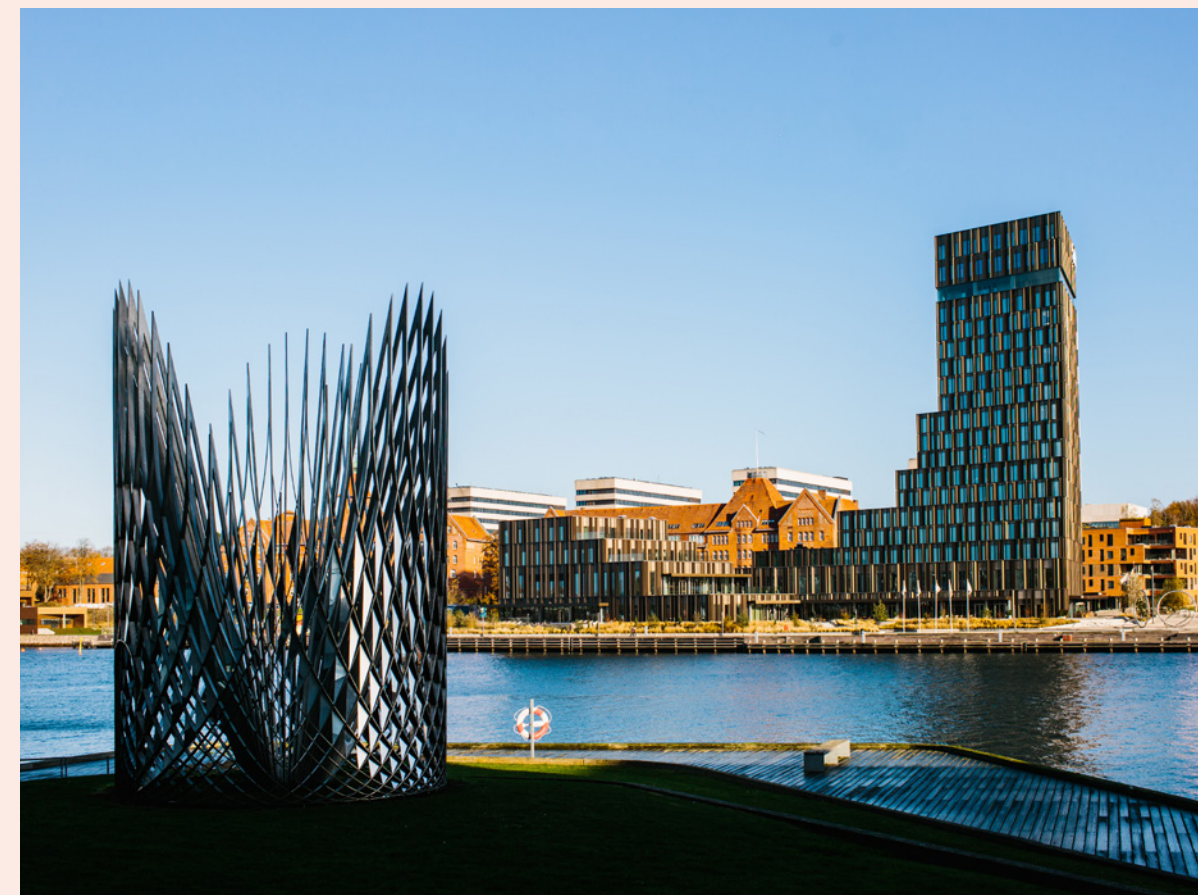
Et wake-upcall til Sønderjylland

Jeg tror, vi var mange, der fik et wake-upcall lige efter årtusindeskiftet, da et kompetenceregnskab for Sønderjyllands Amt blev offentliggjort og tegnede et billede af Sønderjylland som et område med mere afvikling end udvikling.

Det var virkelig ikke rar læsning – men blandt både offentlige og private aktører skabte det en fælles forståelse for situationen og det arbejde, der skulle gøres. Netop dét har været afgørende for at lykkes med det brede og langsigtede fokus, der siden har kendetegnet udviklingsinitiativerne i området.

Det tager lang tid at vende udviklingen i en hel landsdel, og kompetenceregnskabet blev i 2004 suppleret med en analyse bestilt af Bitten & Mads Clausens Fond – Monitorrapporten. Den opererer

→ Bitten & Mads Clausens Fond investerer med både hjerte og hjerne. Nogle gange ligger gevinsten primært i den samfundsmæssige værdi, projektet skaber lokalt – andre gange rummer projekterne også et fokus på økonomisk afkast.

med en tidshorisont på 35 år, og allerede her på halvvejen kan vi sætte flueben ved markante resultater. De tæller bl.a. en motorvej, et universitet med forskning i verdensklasse og en helt ny bydel med et firestjernet hotel på havnen i Sønderborg.

I Nordborg ligger Universe Science Park og om få år også Nordborg Resort, der får natur og bæredygtighed som sit varemærke. Ambitiøse projekter som ProjectZero har sat energieffektivitet og klimaløsninger på dagsordenen i hele Sønderborg Kommune, erhvervslivet trives, og det samme gør handels-, restaurations-, kultur- og fritidslivet.

Bitten & Mads Clausens Fond ser frem til at fortsætte det lokale samarbejde til fælles glæde og gavn. Forhåbentlig bliver de næste 50 år lige så spændende og rige på udvikling som de forrige.

Det gavner ikke kun Danfoss, men hele landsdelen, at Sønderjylland styrkes som en attraktiv og dynamisk region, hvor mennesker og virksomheder finder det meningsfuldt at slå sig ned. Fordi infrastrukturen er på plads, og erhvervsklimaet er sundt. Fordi der er jobs, skoler, uddannelser og boliger. Fordi der er ambitioner, energi og muligheder.

HISTORIEN

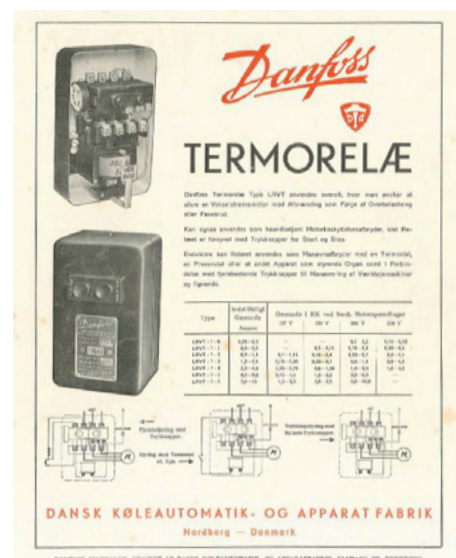
Efter Mads Clausens pludselige død i 1966 stod Bitten Clausen med ansvaret for at videreføre hans blomstrende livsværk. Flere udenlandske selskaber tilbød at købe, men Bitten Clausen takkede nej. Danfoss skulle blive på familiens hænder, og lillejuleaften 1971 stiftede hun Bitten & Mads Clausens Fond. Dermed sikrede Bitten Clausen ikke alene Danfoss' fremtid, men også en videreførelse af det menneskesyn og de værdier, hun og Mads stod for.

Et stærkt DNA

Bitten & Mads Clausens Fond er bærer af og garant for det DNA, som er dybt indlejret i Danfoss. Fondens virke er et ekko af stifterfamiliens visioner for virksomheden, og der går en lige linje mellem Fondens arbejde og de værdier, som Bitten og Mads stod for.

↓ Mads Clausen etablerede "Dansk Køleautomatik- og Apparat-Fabrik" i 1933, men fik brug for et mere internationalt navn. I 1946 blev det til Danfoss. Første stavelse af navnet henviser til Danmark og ordet foss til lyden af gennemstrømning i en ventil.

Mads Clausen skabte Danfoss, der i dag er en af Danmarks største fondsejede virksomheder. Hans høje tekniske niveau kombineret med stor indsigt i kundernes fremtidige behov satte ham i stand til at opbygge et globalt firma med udgangspunkt i sit fødehjem på Nordals, og gennem hele livet følte både han og Bitten et stort ansvar for lokalområdet og de mennesker, der var med til at forme Danfoss.

Mod og nytænkning

Mads Clausen blev født i 1905 på en gård i den lille by Elsmark uden for Nordborg. Hans familie gjorde mange forsøg på at få Mads til at træde i faderens fodspor og gå landmandsvejen, men hans fascination af ingeniørvidenskab fik overtaget. I 1927

blev han uddannet ingeniør, og skæbnen ville, at han fik arbejde for Brødrene Gram, som designede komponenter til kølesystemer.

Mads begyndte at eksperimentere med ekspansionsventiler til kølesystemer, og da Danmark nedlagde forbud mod at importere ventiler fra USA, fik han chancen for at starte egen virksomhed. Den havde han modet til at gribe. Mads Clausens første ventil blev fremstillet den 25. november 1932, og i sommeren 1933 etablerede han "Dansk Køleautomatik- og Apparatfabrik" med base på fødegården.

Virketrang og handlekraft

Trods 1930'ernes depression og 1940'ernes verdenskrig voksede virksomheden støt, og i begyndelsen af 1950'erne tog tingene for alvor fart. Virksomheden skiftede navn til det mere mundrette Danfoss, og mange nye medarbejdere kom til.

»Kan de andre, kan vi også – kan de andre ikke, har vi en chance.«

Mads Clausen

Nordborg blev et klondike for ingeniører, og Mads og Danfoss gik i gang med at skabe de rammer, der skulle til for at huse de mange nye tilflyttere. På en bar mark opstod en hel by med etageboliger, hvilket dengang var ukendt uden for de store byer, og snart kom parcelhuse, skole,

↑ Mads Clausen på rundgang i fabrikken for at inspicere og hilse på medarbejderne.

børnehave og butikstov til. Udviklingen blev godt hjulpet på vej af donationer fra virksomhedens forskellige fonde og støtteordninger, og i begyndelsen af 1960'erne finansierede Mads Clausen udarbejdelsen af en byudviklingsplan ved professor Peter Bredsdorff.

Ansvarlighed og respekt

De første medarbejdere var folk fra egnen, som Mads kendte personligt, og i begyndelsen byggede ansættelsesforholdene ofte på de nære relationer. Selv udenlandske forretningsforbindelser blev modtaget som medlemmer af familien, når de besøgte fabrikken.

Den tætte tilknytning til lokalsamfundet betød også, at Mads hjalp og støttede, hvor der var behov for det.

↓ Danfoss gjorde Nordborg til et klondike for ingeniører. Her er der fyraften på fabrikken.

← Efter krigen tilbød Danfoss sine medarbejdere en gratis tuberkulose-test. I 1955 fik Danfoss også sin egen bedriftssygeplejerske og siden en akutambulance – en ordning, der eksisterer den dag i dag.

Bitten, som Mads giftede sig med i 1939, blev en vigtig repræsentant for denne ånd. Hun blev tidligt inddraget i driften og fik bl.a. stor indflydelse på personalepolitikken i Danfoss. Bitten havde særligt fokus på at hjælpe dem, der havde det svært, og hun gik op i at behandle medarbejderne med værdighed og respekt.

Som en af de allerførste danske virksomheder indførte Danfoss sociale hjælpeordninger og tilbud om uddannelse og sygehjælp. Bitten Clausen fik oprettet et Velfærds- og Interessekontor, der holdt styr på jubilæer, fødsler og dødsfald i medarbejdernes familier, og der blev tilbudt gratis tuberkulose-tests efter krigen. I 1955 fik Danfoss sin egen bedriftssygeplejerske og siden en akutambulance, der – i en nutidig udgave – kører den dag i dag.

I efterkrigsårene var Bitten ofte i Nordborg for at købe tøj til familier, der ikke selv havde råd til at klæde børnene på. Siden reserverede hun en gang om året en hel etage af Daells Varehus i København til tøj, der skulle gives til trængte børnefamilier på Nordals, og hun stod selv i front, når hjælpepakkerne skulle uddeles.

»Det var en revolution. Det kan man godt kalde det. Danfoss kom meget hurtigt til at spille en stor rolle i lokalsamfundet og var med til at bygge huse, skoler og idrætsanlæg. Det groede mellem tærerne på folk i de år, fordi Danfoss hele tiden hentede nye folk ind for at arbejde på fabrikken. Fra at være et lukket landsbymiljø, et stillestående samfund med små flækker, blev det et industrisamfund med fuld fart på. Ene og alene på grund af én mand og hans virksomhed.«

Magne Schøler (2006)
Direktør under Mads Clausen

Al velgørenhed foregik med Mads Clausens fulde opbakning og med en stor grad af ydmyghed og beskedenhed. I 1960 stiftede Mads Fabrikant Mads Clausens Fond for at sætte de mange donationer og aktiviteter i system. Efter hans død stiftede Bitten ejerfonden Bitten & Mads Clausen Fond for at sikre virksomheden for fremtiden.

↓ Bitten Clausen engagerede sig i medarbejderne, deres familier og i livet på egnen. Her er hun på besøg i en lokal børnehave.

En tak fra Mads

»Mange siger, at tiden går hurtigt, og det er nok rigtigt, for jeg har svært ved at forstå, at det er et kvart århundrede siden, jeg sendte de første Danfoss-apparater på markedet.

I den mellemliggende tid har jeg naturligvis haft mange forhandlinger med kunder fra indland såvel som fra udland, med leverandører, myndigheder og medarbejdere, og selv om disse samtaler ikke alle har været lige morsomme, har dog så langt hovedparten været meget interessante, lærerige og fornøjelige, og jeg vil gerne benytte denne kærkomne lejlighed til hjerteligt at takke alle dem, der har hjulpet og glædet mig og været med til at opbygge Danfoss til det, det er i dag.

Det vil være naturligt her også at tænke på fremtiden, og derfor vil jeg udtale et oprigtigt håb om, at jeg fremover må modtage den samme velvilje og hjælp som hidtil, således at Danfoss fortrøstningsfuldt kan gå de nye tider i møde.«

Mads Clausen (1958)
Grundlægger af Danfoss

Bittens arv og ansvar

Efter Mads Clausens pludselige død i 1966 fortsatte Danfoss sin vækst i ind- og udland. På fem år steg omsætningen i koncernen med 75 % og rundede dermed 1 mia. kroner. Samtidig blev der investeret massivt i nye fabrikshaller, og medarbejderantallet voksede konstant.

Som enke og arvtager stod Bitten Clausen med et stort ansvar. Efter Mads' ønske blev virksomheden drevet videre med Andreas Jepsen som administrerende direktør, mens Bitten Clausen selv var indtrådt som formand for Danfoss A/S.

Hun fik købstilbud fra flere udenlandske selskaber, men afviste dem uden betænkeligheder. Danfoss skulle blive på familiens hænder, men i takt med virksomhedens udvikling og opgavens voksende omfang blev det mere og mere påtrængende for Bitten Clausen at sikre Danfoss' fremtid og ejerskab.

Grundige overvejelser med nære rådgivere

Gennem lang tid drøftede Bitten Clausen mulighederne indgående med en kreds af loyale, utrættelige personer, der både før og efter Mads Clausens død var nært knyttet til Danfoss, og som alle ville virksomheden og familien det bedste.

Udover Andreas Jepsen drejede det sig bl.a. om erhvervsmanden Erik Møllerup, som også var blevet valgt ind i Danfoss' bestyrelse, og virksomhedens revisor gennem mange år Eduard Müller fra Sønderborg.

De grundige overvejelser førte til en afklaring af situationen, og da der i begyndelsen af 1970'erne blev indført nye regler for beskatning af virksomhedsejere, var Bitten Clausen parat til at tage det endelige skridt.

Aktierne blev overdraget til Fonden

Den 23. december 1971 stiftede hun Dorthea Clausens Fond og donerede sine aktier til Fonden, som dermed fik aktiemajoriteten i Danfoss A/S. Dagen efter stiftelsen – juleaften 1971 – udtalte Bitten Clausen i Jydske Tidende:

"Danfoss er i kraft af sin størrelse og eksport af overordentlig betydning for hele landets beskæftigelse og for valutaindtjeningen. Af endnu større betydning er Danfoss for landsdelen og Als, men allermest betyder Danfoss for alle de ansatte, når der er sikret en sund udvikling for Danfoss. Alt dette gør det til en vældig interessant og spændende opgave, men samtidig også til en forpligtende byrde at eje og lede så stor en virksomhed. Nu er det forholdsvis let at gøre sig klart, at det på længere sigt ikke kan og ikke bør være en ren familiesag at klare disse opgaver."

I 1976 ændrede Fonden navn til det nuværende Bitten & Mads Clausens Fond.

→ Familien Clausen i haven på Elsmark. Fra venstre er det Mads, Henrik, Bitten, Peter, Karin, Jørgen, Bente.

Født Dorthea – kendt som Bitten

Bitten Clausen er født den 20. oktober 1912 i Haderslev som datter af en automobilforhandler.

Hun blev døbt Dorthea Emma Andkjær Hinrichsen, men hendes far kaldte hende Bit, hvilket efterhånden blev til Bitten, og det blev hendes kaldenavn resten af livet.

Faderen var en driftig forretningsmand, der ofte inviterede kunder ind i privaten. Her hjalp Bitten af og til med at servere kaffe – således også den dag, hendes far fik besøg af en ung bilinteresseret ungarl fra Als. Hans navn var Mads Clausen.

Bitten og Mads blev gift i Haderslev Domkirke den 13. maj 1939 og flyttede ind i et smukt, arkitekttegnet hus, som Mads havde fået bygget på Elsmark blot et stenkast fra sin fødegård, hvor han havde indrettet produktionsfaciliteter i baghaven og kontor på stuehusets loft.

Det nye hus blev rammen om parrets liv og er fortsat i familiens eje. Sammen fik Bitten og Mads fem børn: Karin (1940), Bente (1942), Jørgen (1948), Peter (1949) og Henrik (1953).

Bitten døde i 2016. Hun blev 103 år.

↓ I 1989 modtog Bitten Clausen en gylden kompressor som symbol på, at Danfoss havde rundet produktionen af 100 millioner kompressorer.

Copenhagen 24/6 50 Kl. 19

gentlemen - as may I call you
I am proud to meet so many
members of the Danfoss family
my country
hardly wish all of you very very
one to Copenhagen to join this
ish Danfoss Convention and let
express the hope that this convention
may be the foundation for a very
long and prosperous time to co-

Mads Clausens tale til Danfoss Convention

I 1950 inviterede Mads Clausen til den allerførste Danfoss Convention, som skulle styrke båndene i dét, han kaldte "The Danfoss Family". Udenlandske forhandlere fra 21 lande blev fløjet til Danmark for at se fabrikken, hilse på medarbejderne og udveksle viden og erfaringer.

Alle sejl blev sat til. 10 dages tætpakket program indeholdt både sightseeing, tekniske orienteringer om nye produkter, teambuilding og middagselskaber. Gunnar Nu Hansen var med som guide, og hele besøget blev optaget og klippet sammen til en film, som deltagerne fik med hjem.

Da deltagerne ankom til Kastrup, bød Mads Clausen velkommen med en tale skrevet på formfuldendt engelsk. Det er den tale, der er gengivet et udsnit af her på siden.

← Bitten Clausen stiftede Dorthea Clausens Fond den 23. december 1971. Den skiftede navn til Bitten & Mads Clausens Fond i 1976.

Bestyrelsesmedlemmer gennem 50 år

Gruppe A Efterkommere af Bitten og Mads Clausen

Bitten Clausen	1971 - 1999
Karin Vinther	1971 - 1981
Bente Skibsted	1971 - 2012
Peter M. Clausen	1981 - >
Jørgen M. Clausen	1999 - 2015
Jens Martin Skibsted	2012 - >
Mads Clausen	2015 - >

Gruppe B Eksterne bestyrelsesmedlemmer

Andreas Jepsen	1971 - 1985
Peter Hansen-Damm	1971 - 1981
Erik Møllerup	1971 - 1994
B. Gomard	1981 - 1995
Tomas Fr. Duer	1985 - 1999
Tom Kähler	1994 - 2006
Henrik E. Nyegaard	1995 - 2009
Birger Risager	1999 - 2004
Hans Kirk	2004 - 2010
Hans Michael Jepsen	2005 - 2013
Jens Peter Toft	2009 - >
Carl Bek-Nielsen	2010 - 2011
Poul Due Jensen	2012 - 2016
Marianne Philip	2014 - >
Kåre Schultz	2017 - 2018
Jens Bjerg Sørensen	2019 - >

Gruppe C Medarbejderrepræsentanter

Bent M. Christensen	1990 - 2002
Arno Knöpfli	1990 - 2010
Henning Wendelboe	1990 - 2008
Niels Chr. Jørgensen	2002 - 2008
Jens Peter Nielsen	2006 - 2014
Svend Aage Hansen (suppleant)	2008 - 2010
Freddy Valentin	2010 - 2014
Gunnar Jensen	2010 - 2014
Svend Aage Hansen	2014 - 2018
Jan Lorentzen	2014 - 2018
Preben Storm	2014 - 2018
Malene Rudebeck Olesen	2018 - >
Lars Chr. Guldborg	2018 - >
Morten Hansen	2018 - >

Den første bestyrelse

Ved Fondens stiftelse indtrådte Bitten Clausen som formand for bestyrelsen.

Derudover bestod den af adm. direktør for Danfoss Andreas Jepsen, finansdirektør i Danfoss Peter Hansen-Damm, bestyrelsesmedlem i Danfoss A/S Erik Møllerup samt Bittens døtre Karin Vinther og Bente Skibsted.

Bitten uden Mads

»De tidlige halvferdsere var for mig personligt en meget alvorlig periode. Jeg måtte finde mine egne ben at stå på, både familie- og firmamæssigt, uden Mads.

Mads havde kun været død i et par år, og pludselig skete der alvorlige ting, der indvirkede gevaldigt på mit liv. Bentes mand døde i 1971, Peters ulykke var i 1971, min svigerinde døde året før, og hendes mand, Mads' bror Johan Clausen, døde i 1972. Han kunne ikke leve uden hende. Under min svigersøns sygdom var vi i færd med at oprette Fonden, der skulle sikre, at Danfoss kunne forberedes på en tid, hvor det ikke længere var familien, der ledede virksomheden.

Det var selvfølgelig svært at koncentrere sig, men vores revisor, Eduard Müller, satte hårdt mod hårdt for at få sagen afklaret. I nattelange diskussioner overvejede vi sagen sammen med Andreas Jepsen. Nye skatteregler gjorde det nødvendigt at få sagen afklaret inden årsskiftet, så der var ingen vej udenom. Her lagde vi grunden til det, der skal føre virksomheden ud i fremtiden.«

Formand med egne ambitioner

I slutningen af 1990'erne besluttede Bitten Clausen at træde tilbage som formand for Bitten & Mads Clausens Fond. Valget som efterfølger faldt på hendes søn, Peter M. Clausen, og med ham fulgte bl.a. en bredere fortolkning af Fondens formål om at være "Til gavn for Danfoss".

Allerede i 1981 indtrådte Peter M. Clausen som menigt medlem i bestyrelsen for Bitten & Mads Clausens Fond. Med årene kom han også i bestyrelserne og blev formand for to andre fonde under Danfoss-paraplyen: Danfoss Uddannelsesfond (1988 - 2018) og Fabrikant Mads Clausens Fond (1997 - 2020).

Da Peter M. Clausen i 1999 overtog formandsposten i Bitten & Mads Clausens Fond efter sin mor, var det derfor et naturligt formandsskifte. Med sin erfaring fra de øvrige fondsbestyrelser var Peter M. Clausen en oplagt kandidat, og Peter takkede straks ja, da Bitten Clausen spurgte, om han var interesseret i at overtage hendes formandspost. Hun var på det tidspunkt blevet 87 år.

De første mange år af Peter M. Clausens formandsperiode sad også søsteren Bente Skibsted og broderen Jørgen M. Clausen med i bestyrelsen som efterkommere af Bitten og Mads Clausen. Da de trådte ud af fondsbestyrelsen i henholdsvis 2012 og 2015, blev pladserne overtaget af deres børn.

En ny retning

Under Peter M. Clausens formandskab har Bitten & Mads Clausens Fond udviklet sig til en af Danmarks største erhvervsdrivende fonde, og den har sat et afgørende præg på Sønderborg og egnens udvikling i området. Mens Fonden i de tidlige år primært fokuserede på Danfoss, virksomhedens medarbejdere og forretningsnære aktiviteter, har Fonden under Peter M. Clausen adopteret en bredere fortolkning af sit formål "Til gavn for Danfoss".

↑ Det brede samarbejde ligger Fondens formand, Peter M. Clausen, stærkt på sinde.

Aktiviteter og projekter i Bitten & Mads Clausens Fond har de sidste mange år i høj grad favnet hele det lokalområde, som virksomheden er en del af. Det har været bærende for Fondens uddelinger og investeringer, at hvad der gavner den lokale udvikling, også gavner Danfoss. Det var en indsigt, der blev slået fast i 2004, hvor en omfattende erhvervsanalyse finansieret af Fonden, den såkaldte Monitorrapport, forudså en dystre fremtid for Sønderjylland. Hvis der ikke blev iværksat afgørende initiativer for at løfte vækstvilkårene i området, ville en stor virksomhed som Danfoss få endog overordentlig svært ved at fastholde sit hovedkontor på Als.

Solid og bred opbakning

Siden da har Peter M. Clausen som formand søgt det brede samarbejde og den fælles indsats, når Fondens projekter skal realiseres. Grundtanken er en overbevisning om, at Fonden hverken kan eller skal løfte alle projekter på egen hånd, og derfor har Bitten & Mads Clausens Fond i flere sammenhænge været initiativtager til offentlig-private partnerskaber (OPP), hvor der bliver lagt stor vægt på et nært og tillidsbaseret samarbejde mellem aktørerne. Det har været en succesfuld strategi, som har været med til at sikre solid og bred opbakning til flere af de store projekter, der i dag har sat Sønderborg på landkortet i både ind- og udland.

Som barnefødt på Als nærer Peter M. Clausen en forkærlighed for egnen, og han drives af ønsket om at skabe en positiv lokal udvikling. Hans interesse for arkitektur og nytænkning præger også Fondens projekter, hvilket bl.a. kommer til udtryk i Byens Havn og ikke mindst Hotel Alsik, der i høj grad bærer Peter M. Clausens fingeraftryk.

I 2022 træder Peter M. Clausen tilbage som formand for Bitten & Mads Clausens Fond. Det sker som led i et planlagt generationsskifte.

Danfoss-fondene

Danfoss og Clausen-familien har stiftet flere fonde for at støtte værdige formål i det sydlige Danmark – navnlig på Als, hvor Danfoss har hovedkvarter. Modsat Bitten & Mads Clausens Fond kan nogle af disse fonde ansøges om midler, og de giver bidrag til velgørende formål. Den største af disse fonde er Fabrikant Mads Clausens Fond.

Fabrikant Mads Clausens Fond

Fonden modtager årligt 10-15 mio. kroner fra Bitten & Mads Clausens Fond. Fabrikant Mads Clausens Fond støtter almenyttige og sociale tiltag og fremmer dermed en attraktiv og levende region. Fonden støtter også forskning og uddannelse, sport og fritid, hospitaler, institutioner og sundhed samt kunst og kultur i Danfoss' nærområder.

Danfoss Medarbejderfond

Fonden er en selvejende institution, der bl.a. yder hjælp til personlig rådgivning og økonomisk støtte. Hjælpen kan efter ansøgning gives til alle medarbejdere, deres nærmeste pårørende og til Danfoss-veteraner i Danmark.

Danfoss Uddannelsesfond

Hovedformålet er at yde økonomisk støtte til studerende med direkte eller indirekte tilknytning til Danfoss. Fonden blev stiftet i 1977 for at markere 40-års jubilæet for Andreas Jepsen, den daværende administrerende direktør i Danfoss.

Danfoss Jubilæumsfond

Fonden blev stiftet ved en fælles indsamling blandt medarbejderne i Danfoss A/S i forbindelse med Danfoss' 50-års jubilæum i 1983. Fondens uddelinger understøtter Danfoss som en social bevidst virksomhed og gives til personer eller kredse af personer, der gavner almenvellet i videste forstand. Fonden kan ikke søges, men man kan indstilles til at modtage en pris.

Langesø-bebyggelsen

Behovet for boliger til de mange nye medarbejdere på Danfoss var stort efter krigen. Der blev oprettet flere andelsboligforeninger, og sidst i 1950'erne opstod Langesø-bebyggelsen ved Nordborg Sø. På bar mark skød en hel by op med etageboliger, parcelhuse, skole, børnehave og butikstov. Danfoss hjalp med tilskudsordninger og donationer.

BITTEN & MADDS CLAUSENS FOND

Til gavn for Danfoss. Det er formålet med Bitten & Mads Clausens Fond. Med 86 % af stemmerne har Fonden bestemmende indflydelse i Danfoss A/S, og opgaven er først og fremmest at sikre virksomhedens vækst og udvikling med udgangspunkt i placeringen på Als. Gennem årene har Fonden udviklet sig fra fokuseret ejerskabsfond med få uddelinger til aktiv investor og drivkraft i projekter, der direkte og indirekte gavner Danfoss. Nu er en ny generation af Clausen-familien parat til at føre arbejdet videre.

← Bitten & Mads Clausens
Fond har hovedkontor i
det bæredygtige byggeri
Videnshuset på havne-
fronten i Sønderborg.

Fundats og formål

Bitten & Mads Clausens Fond er en erhvervsdrivende fond, hvis formål er at være "Til gavn for Danfoss". Den blev stiftet den 23. december 1971 af Bitten Clausen som led i et generationsskifte af virksomheden. Ved stiftelsen blev 50 % af aktiekapitalen i Danfoss A/S overdraget til Fonden, mens resten blev fordelt mellem parrets fem børn.

Fondens formål er bestemt i fundatsen, og Bitten Clausen var personligt med til at fastlægge indholdet. Dermed sikrede hun, at fundatsen respekterede Mads' sidste vilje vedrørende Danfoss, og at den var i overensstemmelse med tankerne i parrets fælles testamente.

At støtte Danfoss i ét og alt

Fundatsen slår fast, at Fondens primære formål er at støtte Danfoss A/S i ét og alt for at sikre en stærk og konkurrencedygtig virksomhed.

Det betyder bla., at Fonden skal sikre en ledelsesmæssig og økonomisk kontinuitet, som fremmer en sund og aktiv udvikling af virksomheden, herunder skal Fonden arbejde for at bevare og styrke beskæftigelsen i Sønderjylland og Danmark.

Indirekte støtte til virksomheden

Når hovedformålet som beskrevet i fundatsen er opfyldt, kan Fonden vælge at støtte Danfoss A/S indirekte ved:

- Initiativer, der sikrer udvikling af den fremtidige arbejdskraft, som Danfoss vil have brug for
- Deltagelse i den regionale udvikling af Sønderjylland, så Danfoss fortsat kan tiltrække og fastholde kompetent arbejdskraft i området
- Initiativer i relation til Danfoss' aktiviteter i de tre segmenter: Danfoss Climate Solutions, Danfoss Drives og Danfoss Power Solutions

Alle projekter og uddelingsaktiviteter udvælges på basis af Fondens hovedformål og leder frem mod målet om at være til gavn for Danfoss ved at gøre regionen til et attraktivt sted at bo og arbejde, så virksomheden kan tiltrække de rette medarbejdere og bibeholde sit hovedkvarter på Als.

Fundatsen slår fast, at Fondens primære formål er at støtte Danfoss A/S i ét og alt for at sikre en stærk og konkurrencedygtig virksomhed.

Bestyrelse og direktion

Bitten & Mads Clausens Fond har et tostrengt ledelsessystem med en bestyrelse og en direktion. Peter M. Clausen er formand, og Per Egebæk Have er administrerende direktør.

Bestyrelsen består af ni medlemmer: Tre efterkommere af Bitten og Mads Clausen, tre eksterne og tre medarbejdervalgte.

Medlemmerne udpeges for en periode på to år og kan genudpeges. Bestyrelsen supplerer sig selv.

Bestyrelsen 2021

Efterkommere af Bitten og Mads Clausen

Peter M. Clausen, formand

Jens Martin Skibsted

Mads Clausen

Eksterne

Marianne Philip, næstformand

Jens Peter Toft

Jens Bjerg Sørensen

Medarbejderrepræsentanter

Lars Chr. Guldborg

Morten Hansen

Malene Rudebeck Olsen

Adm. direktør

Per E. Have

Ny generation på vej

I 2022 gennemfører både Danfoss A/S og Bitten & Mads Clausens Fond et længe planlagt generationsskifte i ejerfamilien.

Brødrene Jørgen M. Clausen og Peter M. Clausen træder tilbage som formænd for hhv. Danfoss A/S og Bitten & Mads Clausens Fond. Dermed giver de stafetten videre til næste generation af familien.

Fra 2022 vil familieejerskabet i Danfoss A/S og Fonden være repræsenteret ved henholdsvis Jens Martin Skibsted, Mads Clausen og Mads-Peter Clausen.

Skiftet skal fastholde den positive udvikling i Danfoss A/S og Bitten & Mads Clausens Fond, og det understreger familieejerskabets historiske ejer- og tilhørsforhold til såvel virksomheden som Fonden.

Ejerforholdet og den strategiske retning i Danfoss A/S og Bitten & Mads Clausens Fond fortsætter uændret.

Efterkommere af Bitten og Mads Clausen i Fondens bestyrelse fra 2022

Jens Martin Skibsted

Søn af Bente og Jens Skibsted. Jens Martin Skibsted fortsætter i bestyrelsen for Bitten & Mads Clausens Fond, hvor han har siddet som medlem siden 2012.

Mads Clausen

Søn af Anette og Jørgen M. Clausen. Mads Clausen bliver nyt medlem af bestyrelsen i Danfoss A/S. Han fortsætter i bestyrelsen for Bitten & Mads Clausens Fond, hvor han har siddet siden 2015.

Mads-Peter Clausen

Søn af Anne-Dorthe og Peter M. Clausen. Mads-Peter Clausen bliver nyt medlem af bestyrelsen i Bitten & Mads Clausens Fond. Han fortsætter i bestyrelsen for Danfoss A/S, hvor han har siddet siden 2014.

Organisation og strategi

Hovedformålet med Bitten & Mads Clausens Fond er at støtte Danfoss A/S i ét og alt, så virksomheden sikres en økonomisk sund og konkurrencedygtig udvikling. Den opgave forvalter Fonden via sin besiddelse af aktier og sin indflydelse som aktionær, når der skal vælges bestyrelsesmedlemmer i Danfoss A/S. Fonden kan også støtte Danfoss indirekte med uddelinger inden for tre uddelingsspor.

Fonden arbejder med et rullende fireårigt perspektiv. Hvert kvartal godkender bestyrelsen fremskrivningen af Fondens fem strategiske spor og forholder sig dermed til Fondens samlede økonomi, inden der disponeres midler til investeringer, uddelinger og projektportefølje.

De fem strategiske spor

1. Aktivt ejerskab af Danfoss A/S

Med 86 % af stemmerne har Fonden en bestemmende indflydelse i Danfoss A/S og deltager bl.a. ved udvælgelsen af bestyrelsesmedlemmer til virksomheden. Dette forhold er reguleret i Fondens fundats og forankret i et formelt defineret aktivt ejerskab.

2. Family Governance

Fonden faciliterer et familieaktionærforum med bl.a. to årlige aktionærmøder, hvor alle familieaktionærer i Danfoss A/S bliver holdt orienteret om forretningen i Danfoss A/S og om Fondens øvrige aktiviteter.

3. Aktivt ejerskab af driftsaktiviteter

Flere af Fondens projekter – f.eks. Hotel Alsik, Sønderborg Lufthavn og Universe Science Park – drives som selvstændige juridiske enheder. Fonden deltager aktivt i bestyrelserne for at sikre overensstemmelse med Fondens formål og har fokus på kvalificeret styring af drift og risiko.

4. Formueforvaltning

Fondens likvide rådighedskapital bliver forvaltet af en Investeringsskomité i henhold til Fondens investeringsstrategi. De senere

år er formueforvaltningen udvidet til at omfatte ejendomsinvesteringer i Sønderborg, bl.a. en tilbygning til universitetet på Alsion, en udvidelse af kontorbyggeriet Videnshuset, lejlighedskomplekset Kongebrohuset og p-huset ved Hotel Alsik.

5. Formålsbestemte projekter/uddelinger

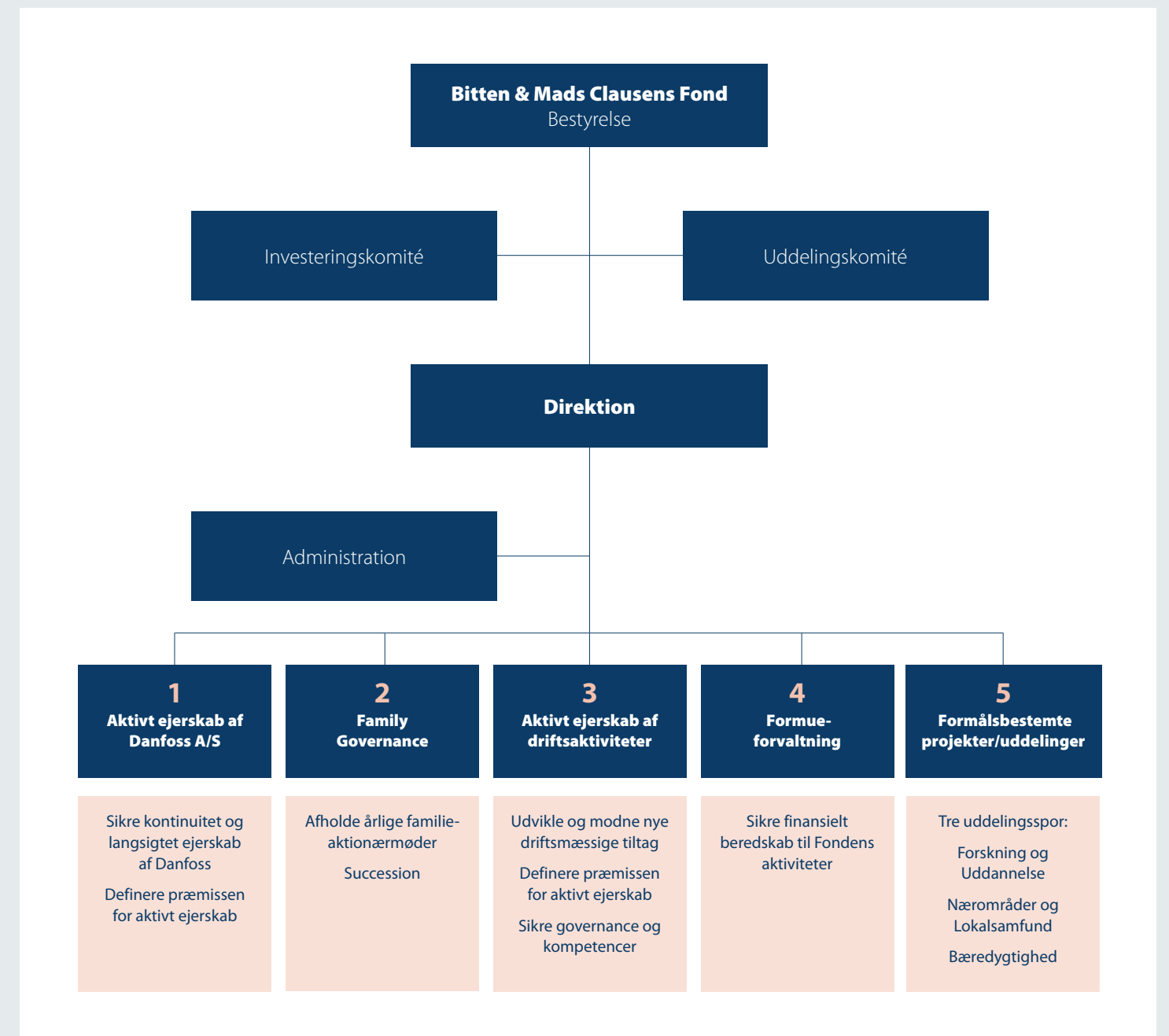
Bitten & Mads Clausens Fond kan ikke ansøges. Fondsbestyrelsen vælger selv de initiativer, den ønsker at støtte. Uddelingspolitikken er præciseret i tre overordnede spor, der i tråd med Fondens fundats knytter sig til Danfoss' geografiske placeringer og forretningsfokus. De tre uddelingsspor er 1) Forskning og Uddannelse, 2) Nærområde og Lokalsamfund og 3) Bæredygtighed.

Kapital og formueforvaltning

Bitten & Mads Clausens Fond er blandt de største erhvervsdrivende fonde i Danmark med 50,3 mia. kroner i aktiver og en egenkapital på 25 mia. kroner (2020).

Fonden har en grundkapital på 400 mio. A-aktier i Danfoss A/S og ejer derudover B-aktier i virksomheden. Tilsammen sikrer det Fonden 86 % af stemmerne i Danfoss A/S.

Fonden har også en rådighedskapital i form af kapitalandele, kapitalforvaltning og en likvid portefølje.

Et forbilledligt samarbejde

»Fondens adm. direktør Per Have og jeg har et forbilledligt samarbejde. Vi vil gerne gøre os umage for at skabe noget, der er til gavn for Danfoss og for samfundet. Vi taler meget og grundigt om tingene, og når vi er helt enige, så er Per den, der udfører. Fonden havde slet ikke kunnet realisere alt det her uden ham. Han er både generatoren og motoren, og han er en kæmpe kapacitet. Det er en stor gave.«

Peter M. Clausen (2021)
Formand, Bitten & Mads Clausen Fond

Fondens første direktør

I 00'erne steg aktivitetsniveauet i Bitten & Mads Clausens Fond betydeligt, og der blev brug for flere strategiske og ledelsesmæssige kræfter. Som konsekvens heraf blev Per Egebæk Have i 2007 ansat som Fondens første administrerende direktør. Han har fra første færd spillet en central rolle for de mål og milepæle, som Fonden har nået.

Per Egebæk Have er en af hovedarkitekterne bag den unikke samarbejdsmodel, som siden 2007 har haft afgørende betydning for realiseringen af lokale fyrtårnsprojekter som f.eks. ProjectZero, Byens Havn og Sønderborg Lufthavn.

Fyrtårnsprojekterne gennemføres som offentlig-private partnerskaber (OPP) mellem Fonden og Sønderborg Kommune, og samarbejdsmodellen bygger på to hovedprincipper.

Det ene er *ligeværdighed*. Da en kommune aldrig må være hovedaktionær i et selskab, kan Fonden og kommunen ikke dele

ejerskabet ligeligt. Derfor er princippet, at stemmerne altid tæller lige meget, selvom Fonden ejer flertallet af aktierne i et selskab. Man kan altså aldrig stemme en samarbejdspartner ud, men skal nå til enighed om beslutningerne.

Det andet princip er *commitment*. Partnerskaberne mellem Fonden og kommunen er bindende 10-12 år frem i tiden, og uanset partifarve forpligter byrådets medlemmer sig derfor til projekterne. Det er nødvendigt for at sikre det langsigtede perspektiv og en opbakning, der ikke skifter med de politiske vinde. Det giver tid til at sætte projekterne i søen og opnå resultater.

← Fondens ledelse og sekretariat 2021. Fra venstre: Peter M. Clausen, Per Egebæk Have, Ove Hougaard Jørgensen, Kenneth Milde Nielsen, Lise Parkum, Gitte Tveen, Mads F. Thomsen, John Knudsen, Kari Stochholm, Henrik Skourup Hansen og Helle Schaloske.

→ Per Egebæk Have er en af hovedarkitekterne bag en samarbejdsmodel, der bl.a. sikrer ligeværdighed og commitment i partnerskabsprojekter mellem Sønderborg Kommune og Fonden.

“Vi har ikke behov for at promovere eller brande os. Det ligger ikke til Fonden. Det vigtige er, at projekterne lykkes i et effektivt og tillidsfuldt samarbejde med kommunen og lokalområdet. Uanset ejerforholdet stemmer vi ikke hinanden ud, men gør tingene i fællesskab, og den samarbejdsmodel har skabt forståelse og anerkendelse i lokalsamfundet,” siger Per Egebæk Have.

Hurtigt fra tanke til handling

Afsættet for Fondens aktiviteter og samarbejde med både offentlige og private aktører og investorer er Monitorrapportens analyse af områdets udfordringer og potentiale. Rapporten har siden offentliggørelsen i 2004 fungeret som en form for kompas og har medvirket til et tydeligt strategisk sigte for Fondens bidrag til vækst og fremdrift på egnen.

Som direktør er det Per Egebæk Haves ansvar at omsætte strategien til konkrete resultater på vegne af bestyrelsen.

“Viljen til at eksekvere ligger dybt i stifterfamiliens og dermed Fondens DNA, og det er uden tvivl en af vores største forcer. Vi er gode til at initiere tiltag og kommer ret hurtigt fra tanke til handling. Vi vil meget gerne have andre stakeholders med på projekterne, men sidder ikke og venter. Så vil vi hellere skubbe tingene i gang og skabe en platform for deltagelse. Det får folk til at springe på og giver en multiplikatoreffekt, og den tilgang har vi succes med,” siger Per Egebæk Have.

Et tæt parløb

På lidt over et årti har Bitten & Mads Clausens Fond udviklet sig fra fokuseret ejerskabsfond med relativt begrænset aktivitetsniveau til foretagsom investor og drivkraft i projekter, der styrker det samfund, Danfoss er en del af.

Gennem årene har bestyrelsesformand Peter M. Clausen og Per Egebæk Have haft et tæt parløb i arbejdet med at forme og virkeliggøre Fondens mange, store projekter.

Som repræsentant for Fonden og stifterfamilien sidder Per Egebæk Have i bestyrelsen for en række af selskaberne bag projekterne for at sikre, at pilen i kompasset altid peger i den rigtige retning: Til gavn for Danfoss.

Per Egebæk Have Adm. direktør i Bitten & Mads Clausens Fond.

Født i Hjørring og opvokset i Skovlunde på Sjælland. I dag bosat i Sønderborg.

Uddannet cand.merc. i finans og økonomi fra CBS i København og har siden studeret på IMD, Insead og London Business School.

Per Egebæk Have blev ansat i Danfoss i 1998 som økonomidirektør i hydraulik-divisionsen (i dag Power Solutions), hvor han var med til at fusionere Sauer Danfoss og bl.a. var udstationeret i Tyskland og USA.

Derpå fortsatte han sin karriere uden for Danfoss, men blev hentet tilbage i 2003 til en stilling som finansdirektør i Danfoss A/S.

I 2007 blev han ansat som adm. direktør i Bitten & Mads Clausens Fond. De første seks år varetog han jobbet som finansdirektør ved siden af, indtil han i 2013 blev adm. direktør på fuld tid.

Per Egebæk Have står i spidsen for Fondens sekretariat, der i dag består af ni medarbejdere.

Uddelinger og investeringer

Siden sin stiftelse har Bitten & Mads Clausens Fond bidraget til udviklingen af Sønderjylland med over 2 mia. kroner. Hovedparten af beløbet er uddelt efter 2004. Her kastede Monitorrapporten lys over Sønderjyllands udfordringer og styrkepositioner og skabte dermed en brændende platform for Fondens arbejde til gavn for Danfoss. Det fik Fonden til at skifte både spor og gear.

Monitorrapporten gjorde det tydeligt, at det ikke længere var tilstrækkeligt at fremme forretningsnære uddelinger til Danfoss' teknologi eller medarbejdere, hvis ikke rammevilkårene for virksomhedens udvikling på Als var til stede.

Hvis Bitten & Mads Clausens Fond for alvor skulle virke til gavn for Danfoss, som fundatsen sagde, var det nødvendigt at styrke hele lokalområdet på en række områder, som hver især var forbundet med fire grundlæggende vilkår: Uddannelse, Koordinering og Samarbejde, Tiltrækningskraft og Markedsføring.

Når man betragter uddelingerne gennem Fondens 50 år, er det tydeligt at se dette sporskifte. Siden 2004 har Fondens uddelinger og indsatser bevæget sig fra mindre donationer til formålsbestemte investeringer baseret på langsigtede strategiske målsætninger.

Øget fokus på investorerollen

Også fordelingen mellem donationer og investeringer har ændret sig. En stor del af Fondens bidrag er tilskud til projekter,

som Bitten & Mads Clausens Fond realiserer på egen hånd, men Fonden deltager også i stigende grad i projekter som investor sammen med andre partnere.

Det skaber værdifulde synergier i lokalområdet, og i dag realiseres Fondens største projekter via både fondsmidler og ekstern kapital.

En stor del af Fondens bidrag er tilskud til projekter, som Bitten & Mads Clausens Fond realiserer på egen hånd, men Fonden deltager også i stigende grad i projekter som investor sammen med andre partnere.

Fra mindre donationer til formålsbestemte investeringer

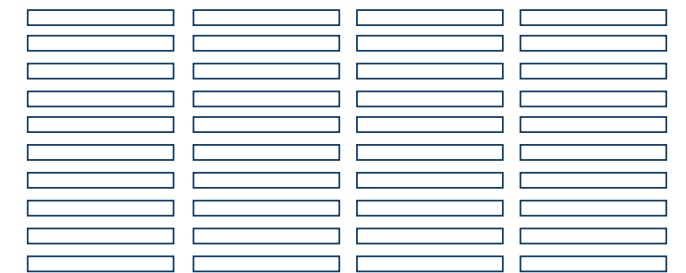
Fra 1971 til 2004 uddelte Fonden et samlet beløb på

150 mio. kroner

Fra 2004 til 2021 har Fonden samlet tilført det sønderjyske område tæt på

2 mia. kroner

Uddelingsspor i Bitten & Mads Clausens Fond

Forskning og Uddannelse

Støtte til danske og globale projekter, som kan være medvirkende til at drive teknologisk forskning og udvikling samt fremme udvikling af arbejdskraft med relevans for Danfoss.

Nærområder og Lokalsamfund

Støtte til forbedring af de lokale samfund, nærområder og regional udvikling omkring udvalgte Danfoss-lokationer med henblik på at skabe et attraktivt og dynamisk nærområde.

Bæredygtighed

Støtte til projekter indenfor vedvarende energi og energieffektivitet, der gavner Danfoss' vision om at fremme bæredygtig adfærd og bæredygtige løsninger.

Uddelinger og investeringer

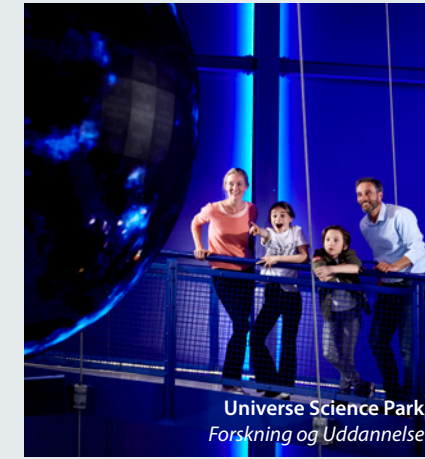
Udvalgte projekter 1971-2021

Syddansk Universitet Sønderborg
Forskning og Uddannelse

Schackenberg Fonden
Nærområde og Lokalsamfund

Universe Science Park
Forskning og Uddannelse

DTU Management,
Institut for Teknologi,
Ledelse og Økonomi
Bæredygtighed

Genforeningen 2020
Nærområde og Lokalsamfund

Uddelinger 1971-2004:
150 mio. kr.

Uddelinger og investeringer
2004-2021:
Ca. 2 mia. kr.

Kultur i Syd
Nærområde og Lokalsamfund

Projekt Als-Fyn Broen
Nærområde og Lokalsamfund

Nordals Idrætscenter
Nærområde og Lokalsamfund

Sønderborg Lufthavn
og Air Alsie
Nærområde og Lokalsamfund

Borgen Shopping
Nærområde og Lokalsamfund

Kata Fonden
Forskning og Uddannelse

Byens Havn
Nærområde og Lokalsamfund

Alsion
Forskning og Uddannelse

Medarbejdere i
Danfoss

Diverse aktiviteter, herunder
Danfoss Historisk Center

Sønderjyske Elitesport
Nærområde og Lokalsamfund

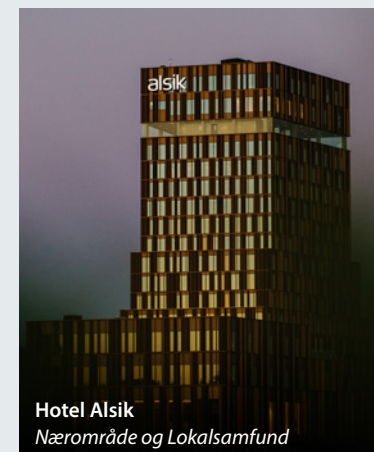
Sønderborg Vækstråd
Nærområde og Lokalsamfund

ProjectZero
Bæredygtighed

Mommark Handelskostskole
Forskning og Uddannelse

Hotel Alsik
Nærområde og Lokalsamfund

Fabrikant Mads
Clausens Fond

Andre Danfoss-fonde

Nordborg Resort
Nærområde og Lokalsamfund

MONITOR- RAPPORTEN

Ved årtusindeskiftet stod det skidt til i Sønderjylland. Stagnation og tilbagegang prægede området, og bekymringen bredte sig blandt erhvervsfolk og politikere i området. Derfor iværksatte Bitten & Mads Clausens Fond en omfattende analyse af regionens erhvervsstruktur. Resultatet er kendt som Monitorrapporten. Den afdækkede de indsatsår, der over 35 år ville kunne ændre kursen for den sønderjyske region. Rapporten var et vendepunkt og har siden spillet en afgørende rolle i Fondens arbejde.

↑ Med koncertsal, universitet, videnspark og erhvervsakademi er Alision blevet Sønderjyllands viden- og kulturcenter. Byggeriet er fra 2007 og spiller en vigtig rolle i kommunens vækststrategi.

→ Efter finanskrisen kom der for alvor gang i byggerierne på Byens Havn – Sønderborgs nye, spektakulære bydel.

Vejen til vækst og udvikling i Sønderjylland

Den såkaldte Monitorrapport har været et markant vendepunkt i Bitten & Mads Clausens Fonds historie. Rapporten skabte et nyt fokus og blev startskuddet til den lokalt orienterede og strategiske indsats, som kendetegner Fondens arbejde i dag. Mere end noget andet har rapporten haft indflydelse på Fondens uddelingspolitik, prioriteringer og investeringer.

Omkring årtusindeskiftet var den syd- og sønderjyske region præget af stilstand og tilbagegang. En rapport, som i 2001 blev udarbejdet af Kompetencerådet under det daværende Sønderjyllands Amt, viste, at området haltede bagefter på afgørende vækstparametre.

“Sønderjyllands Kompetenceråd tegner et nedslående billede af en landsdel i splid med sig selv og uden de nødvendige kompetencer i vidensamfundet. Regio-

Situationen skabte bekymring blandt politikere og erhvervsfolk i hele regionen, og der opstod en kollektiv erkendelse af, at der ikke var tid til at vente på hjælp udefra.

nen hænger fast i en ond cirkel, og både arbejdskraften og virksomhederne tøver med at slå sig ned i Sønderjylland,” konstaterede Ugebrevet Mandag Morgen i 2001.

Sønderjylland og Sønderborg befandt sig reelt på en brændende platform. Arbejdsløsheden steg, de unge flyttede væk, og uddannelsesniveaulet var lavt.

Situationen skabte bekymring blandt politikere og erhvervsfolk i hele regionen, og der opstod en kollektiv erkendelse af, at der ikke var tid til at vente på hjælp udefra. Lokale kræfter måtte selv gribe roret for at komme fri af skærene og sætte en ny kurs.

Lokal tænketank tog affære

I Sønderborg samlede ingeniør og virksomhedsejer Asger Gramkow en gruppe af lokale erhvervsdrivende, kulturfolk, bankdirektører, lærere, politikere, embedsfolk og journalister for at drøfte, hvad der kunne gøres. Det blev til den private tænketank Futura Syd.

Futura Syd formulerede de første idéer til initiativer, der kunne bremse og vende udviklingen, og præsenterede oplægget for Jørgen M. Clausen. Han var dengang administrerende direktør for Danfoss, og han meldte sig ind i arbejdet under forudsætning af, at man turde tænke langsigtet. Han ønskede at skabe vækst og udvikling, der kunne holde i mange år, og indsatserne skulle være i absolut verdensklasse, sagde han til tænketanken.

Der var brug for finansiering af de projekter, der skulle realisere visionerne. Jørgen M. Clausen kontaktede derfor sin bror, Peter M. Clausen, der som formand for Bitten & Mads Clausens Fond med det samme købte ind på idéen. Den talte på alle måder ind i Fondens fundats og formål.

Et solidt afsæt for arbejdet

I 90'erne og i begyndelsen af 00'erne havde globaliseringen medført udflytning af arbejdspladser fra Nordborg til især Polen og Kina, og det havde i nogen tid stået

klart for både Danfoss og Fonden, at der skulle ske noget snart, hvis Danfoss skulle bevare sit hovedkvarter i Nordborg.

Det var vigtigt for de to Clausen-brødre at bidrage til at skabe en attraktiv og dynamisk region, der kunne tiltrække familier og arbejdskraft langvejs fra, og hvor Danfoss ikke var den eneste mulighed for at få et arbejde med gode karrieremuligheder. Fonden var det oplagte lokomotiv for denne indsats.

Derfor gik Peter M. Clausen i gang med at skabe et solidt og faktisk afsæt for det arbejde, der skulle sættes i gang. Sammen med den øvrige bestyrelse igangsatte og finansierede han en analyse af regionens erhvervsstruktur. Formålet var at få konkret viden om, hvad der skulle til for at vende udviklingen og drive den fremtidige vækst.

Analysen blev den hidtil mest gennemgribende af sin art herhjemme. Den blev gennemført af den amerikanske konsu-

lentvirksomhed Monitor Group fra USA, som dengang var verdens førende institut inden for klyngeforskning og havde den anerkendte forsker og professor Michael Porter i spidsen.

En evidensbaseret vej til vækst

Resultatet af analysen kom i 2004 og blev kendt som Monitorrapporten. Den bekræftede det dystre billede af en landsdel på deroute. Faktisk stod det værre til, end de fleste havde troet, men nu havde man nogle kendsgerninger at forholde sig til.

Med et tidsperspektiv på 35 år gav Monitorrapporten absolut ingen kortsigtede snuptagsløsninger, men den tegnede til gengæld et tydeligt billede af de indsatser og synergier, der kunne ændre kursen for den sønderjyske region.

Rapporten gav indblik i og overblik over de komplekse sammenhænge mellem på den ene side vækst, klyngeudvikling og styrkepositioner i området og på den an-

den side de rammevilkår, det var nødvendigt at styrke for at aktivere potentialet.

Rapporten anviste en nødvendig og evidensbaseret vej til vækst og udvikling af det sønderjyske område. Det var en vej, der krævede betydelig vilje, økonomi og risikovillighed, og som forudsatte et tæt samspil mellem offentlige og private indsatser.

Et vendepunkt for Fonden

For Bitten & Mads Clausens Fond lå anbefalingerne i rapporten i forlængelse af Fondens fundats og målsætning om at virke til gavn for Danfoss, herunder at understøtte beskæftigelse og udvikling i Sønderjylland.

Umiddelbart efter offentliggørelsen fulgte Fonden op på rapportens anbefalinger ved at støtte etableringen af Udviklingsråd Sønderjylland (URS). Kort efter fulgte støtte til en række andre væsentlige indsatser med afsæt i Monitorrapporten, som f.eks. etablering af Mads Clausen Institut, udvikling af Syddansk Universitets

→ Brødrene Peter M. Clausen (t.v.) og Jørgen M. Clausen engagerede sig i arbejdet med at vende stagnation og afmatning i Sønderjylland til udvikling og vækst. Fonden var et oplagt lokomotiv for indsatsen.

↑ Sådan så Ewers Pakhus i Sønderborg ud, før det blev forvandlet til et moderne Multikulturhus som en del af den verdenskendte arkitekt Frank Gehrys masterplan for havnen.

Et dystert bagtæppe

For at forstå den kontekst og virkelighed, som Monitorrapporten blev udarbejdet i, skal man kende situationen i området, og måske især i Sønderborg, i årene omkring år 2000.

Dengang var Sønderborg en typisk provinsby i et typisk udkantsområde. Der var ingen motorvej, og landevejen mellem Aabenraa og Sønderborg var lang og besværlig.

Industrihavnen stod forladt og inaktiv med det faldefærdige Ewers Pakhus, tomme siloer og nedslidte lagerbygninger.

Hverken Alsion eller universitetet fandtes i begyndelsen af 00'erne, og sygeplejeskolen og kasernen var konstant truede. Sønderborg by havde én café, og udbuddet af kultur og oplevelser var meget smalt.

Intet af det, der i dag kendetegner Sønderborgs dynamik og udvikling, fandtes på det tidspunkt, og risikoen for, at området ville forfalde og opleve yderligere fraflytning og afmatning, var ikke kun et dystert scenarie. Det var en virkelighed, der allerede i 2004 var i fuld gang.

campus på Alsion i Sønderborg, opbygning af en formaliseret mekatronikklynge og forsøg med forskellige former for støtte til iværksætter.

I et offentlig-privat partnerskab mellem Fonden og Sønderborg Kommune er de strukturelle forslag i rapporten blevet transformeret til konkrete handlinger og fyrtårne, som alle – politikere, erhvervsliv og borgere – kan stå sammen om. Det er projekter som ProjectZero, Byens Havn og Sønderborg Lufthavn.

Den fælles, målrettede indsats har vendt udviklingen. I dag er Sønderborg et moderne, bæredygtigt og internationalt orienteret byområde med dynamik og udvikling. Der er stadig mere at gøre, men godt begyndt er halvt fuldendt.

Et stærkt område er nødvendigt for Danfoss

»I virkeligheden kunne vi risikere virksomhedens fremtid, hvis vi ikke gjorde noget. Hvis der ikke sker noget i Sønderjylland, så vil de unge ingeniører ikke hertil, fordi der kun er jobmuligheder på Danfoss.

Desuden ville deres ægtefæller ikke rigtig kunne få noget spændende arbejde, og hvis de ville sælge huset igen, så var der ingen, der ville købe det. Med andre ord bliver folk tiltrukket af steder, hvor der er dynamik, og hvor der er muligheder for andre jobs end dem på én dominerende virksomhed.

Det kan da godt være, at Danfoss overlever globaliseringen, men hvad nu hvis resten af Sønderjylland ikke gør det? Så ligger vi her som en oase i en kæmpemæssig ørken, og det ville være meget svært at ændre på, hvis vi først var nået dertil.

Danfoss er på den måde afhængig af, at vi ligger i et stærkt erhvervsområde, ellers kan vi ganske enkelt ikke lade vores hovedkvarter blive liggende, hvor det gør i dag – og det vil vi meget, meget gerne have, at det bliver ved med. Det er det, der gør Danfoss' situation helt særlig.«

Jørgen M. Clausen (2007)
Daværende adm. direktør, Danfoss A/S

Udfordringer: Den brændende platform

I 2004 påviste Monitorrapporten, at det sønderjyske område havde den næstlaveste vækstrate i befolkningstallet i Danmark, kun overgået af Bornholm. De foregående fem år var arbejdsløsheden vokset hurtigere, og beskæftigelsen var faldet mere end i resten af Danmark, og også BNP, lønninger og lønudvikling lå under landsgennemsnittet.

Udviklingen var trist, og den så kun ud til at fortsætte. På det tidspunkt viste alle fremskrivninger, at Sønderjylland i de følgende 35 år risikerede at blive den del af landet, der ville opleve det næststørste fald i befolkningen – hele 8,45 % – kun overgået af Bornholm.

I lyset af de foregående syv års nedgang i antallet af medarbejdere på Danfoss' lokationer forudså Monitorrapporten en fortsættelse af den tendens. Frem til 2004 havde Danfoss allerede flyttet mange arbejdspladser ud af området.

De bekymrende udsigter blev ifølge rapporten forstærket af tre trusler:

1. Begrundet frygt for, at andre af områdets virksomheder også ville flytte helt eller delvist til lande med lavere omkostninger.
2. Øget udflytning af virksomheder og arbejdspladser ville være ensbetydende med tab af viden og kompetencer i det sønderjyske område.
3. Femern-forbindelsen kunne få konsekvenser for Sønderjyllands geografiske betydning og placering som udkantsområde.

← Danfoss' vækst og udvikling har altid været afhængig af mulighederne for at tiltrække og fastholde dygtig arbejdskraft.

Løsninger: Monitorrapportens anbefalinger

Monitorrapporten blev offentliggjort i 2004, og den indeholdt anbefalinger, der strakte sig 35 år frem i tiden. Den har i de sidste 17 år fungeret som et kompas for arbejdet i Bitten & Mads Clausens Fond.

I rapporten beskriver konsulenterne fra Monitor Group, hvad der skal til for at skabe grundlæggende og holdbare forandringer i det sønderjyske område, og hvordan Sønderjylland kan vende tilbagegang og udflytning til vækst og udvikling. Rapporten består af tre primære dele.

DEL 1 ANALYSE AF SØNDERJYLLANDS AKTUELLE SITUATION

Den første del er en analyse af Sønderjyllands aktuelle situation i 2004. Konklusionen er, at Sønderborg og Sønderjylland på det tidspunkt reelt befinder sig på en brændende platform, og at området vil sygne hen, hvis der ikke gribes ind.

Rapporten forudser et større befolkningstab i landsdelen end i nogen anden større region i Danmark, og den peger på, at Sønderjylland i 2004 er kendetegnet ved lavere lønninger, lavere BNP og højere arbejdsløshed end landsgennemsnittet.

DEL 2 HVAD KAN DRIVE FREMTIDIG VÆKST OG UDVIKLING?

Anden del af rapporten svarer på, hvad der skal til for at vende udviklingen, og hvad der kan drive vækst og udvikling i Sønderjylland. Monitor Group anbefaler at sætte ind på fire vækstområder:

Vækstområde 1: Udvikling af underrepræsenterede brancher
Først og fremmest skal Sønderjylland udvikle de brancheklyn-

ger, der er underrepræsenterede i landsdelen. Her er tale om en række jobtunge serviceklynger, der er vækstacceleratorer i både Danmark og USA. Det vurderes f.eks., at der er et stort potentiale for vækst og jobskabelse inden for turisme og business service i Sønderjylland.

Vækstområde 2: Udnyttelse af eksisterende styrkepositioner

Sønderjylland har særlige styrkepositioner på områder, der relaterer sig til mekanik- og elektronikbranchen – også kaldet mekatronik. Anbefalingen er at videreudvikle denne styrkeposition til en såkaldt superklynge, der både skal dække et større geografisk område og udvides til en række beslægtede brancheklynger, hvor den mekatroniske viden kan bruges i nye applikationer.

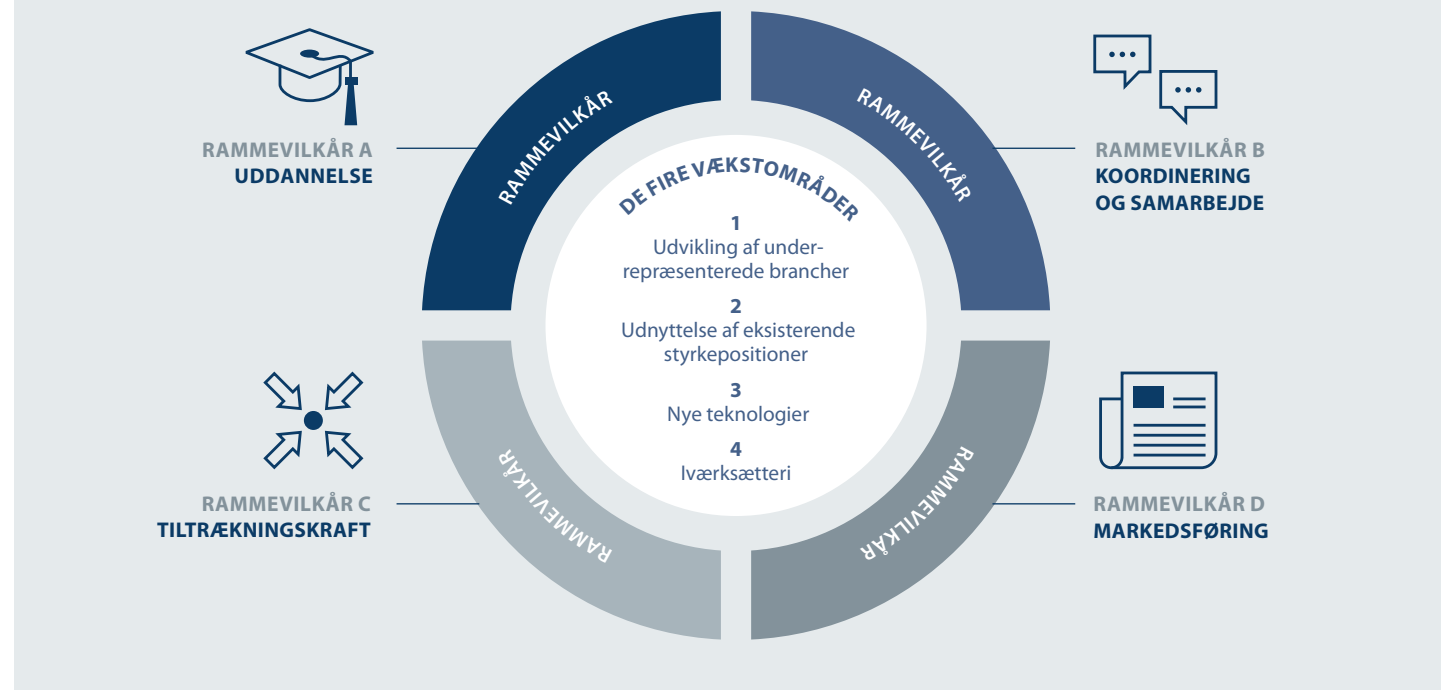
Vækstområde 3: Nye teknologier

Dette område hænger tæt sammen med det forrige. For at udvikle og fastholde en mekatronik-superklynge er det nødvendigt at investere i nye teknologier i regionen, f.eks. gennem opbygning og udvikling af specialiserede kompetence- og videnscentre på universitetsniveau.

Vækstområde 4: Iværksætteri

Anbefalingen går på, at der i Sønderjylland skal skabes et iværksættermiljø i verdensklasse, som kan understøtte udviklingen af de underrepræsenterede brancheklynger i både vækstområde 1 og mekatronik-superklyngen i vækstområde 2.

Vækstområder og rammevilkår i Monitorrapporten

DEL 3

FORBEDRING AF SØNDERJYLLANDS RAMMEVILKÅR

Monitorrapporten slår fast, at forbedrede rammevilkår er en forudsætning for at skabe udvikling i alle vækstområder, og den identificerer fire konkrete rammevilkår, der skal forbedres og løftes.

A: Uddannelse

Sønderjylland skal udvikle et uddannelsessystem i verdensklasse på udvalgte nøgleområder. Der skal også sikres en forskelligartethed i uddannelsesstilbuddene, og uddannelserne skal i højere grad være relevante og brugbare for erhvervslivet. Det skal højne uddannelsesniveaet, tiltrække studerende og sikre kvalificeret arbejdskraft til området.

B: Koordinering og Samarbejde

Monitorrapporten er udarbejdet før kommunesammenlægningen i 2007, og landsdelen var dengang et kludetæppe af kommuner og amter. Alene det nuværende Sønderborg bestod af syv kommuner.

Derfor anbefaler rapporten mere samarbejde og koordinering i Sønderjylland – bl.a. gennem øget samarbejde og samhandel i brancheklyngerne og i mødet mellem den private og offentlige sektor.

C: Tiltrækningskraft (kulturel, social og fysisk infrastruktur)

Sønderjyllands kulturelle, sociale og fysiske infrastruktur er afgørende for at tiltrække og fastholde kvalificerede medarbejdere, ressourcerstærke indbyggere og en blivende kommerciel udvikling.

Derfor anbefaler Monitorrapporten, at bl.a. kultur- og underholdningsområdet bliver styrket. Det gælder også shoppingmuligheder. Desuden skal den fysiske infrastruktur løftes, bl.a. med flere og hyppigere flyruter til nøgledestinationer.

D: Markedsføring

Sønderjyllands styrker skal markedsføres aktivt og målrettet over for nøje udvalgte målgrupper. Indsatserne skal koordineres, og der skal være klare mål for hver eneste kampagne – f.eks. rekruttering til området, øget bosætning, tiltrækning af investeringer og af turister.

UdviklingsRåd Sønderjylland (URS)

Til sidst anbefaler Monitorrapporten at etablere et sønderjysk udviklingsråd, hvor alle indsatser bliver forankret, udviklet, igangsat og koordineret.

↑ For turismen, erhvervslivet og de store virksomheder i området er en vel fungerende infrastruktur afgørende. I 2021 blev Bitten & Mads Clausens Fond medejder af Sønderborg Lufthavn.

An aerial photograph of a city at sunset. The sun is low on the horizon, casting a golden glow over the scene. A wide river flows through the center of the city, reflecting the bright light. On the left bank, there are several buildings, including a prominent tall, dark skyscraper. On the right bank, there are residential buildings and a marina with many boats. The city extends to the sea in the distance, where the water is a deep blue. The sky is a mix of orange, yellow, and light blue.

Monitorrapporten var et startskud

»Rapporten var på flere måder interessant læsning. For det første gav den os indblik i, hvordan fremtiden ville se ud, hvis vi ikke gjorde noget, men den gav os også nogle helt konkrete bud på, hvor vi skulle sætte ind, hvis vi ville bekæmpe den negative udvikling, og mange af de råd tog vi til os.

Med rapporten fik vi nogle stikord, og så var det ellers bare om at komme i gang. Det stod dog hurtigt klart, at Fonden ikke ville være i stand til at løfte opgaven alene, men vi ville gerne bidrage så meget som muligt. Både med viden, men også med finansielle midler. Så vi besluttede i fondsbestyrelsen, at vi ville forsøge at række ud for at finde forskellige samarbejdspartnere og på den måde løfte i flok.«

→ Baseret på Monitorrapportens anbefalinger har Fonden siden 2004 øget sin støtte til uddannelse og forskning inden for især naturvidenskabelige fag.

Resultater: En systematisk indsats har vendt udviklingen

Der er langt fra den stagnerende provinsby anno 2004 til nutidens bæredygtige og internationalt orienterede Sønderborg, som er kendetegnet ved udvikling, dynamik og vækst. I et tæt samspil med en bred vifte af lokale aktører har Bitten & Mads Clausens Fond spillet en afgørende rolle for udviklingen.

I 2021 er det knap 17 år siden Monitorrapportens offentliggørelse. Selvom den oprindelige rapport opererer med et tidsperspektiv på 35 år, kan det allerede her på halvvejen konkluderes, at det dystre billede af Sønderjyllands – og særligt Sønderborgs – fremtid har ændret sig i positiv retning.

Den fælles lokale indsats har i høj grad været med til at forme områdets udvikling og fremtid og dermed gjort det muligt at vende den negative udvikling til vækst og optimisme.

Siden 2004 har Fonden været med til at tilføre i omegnen af 2 mia. kroner til Sønderjylland i form af investeringer, uddelinger og driftsstøtte.

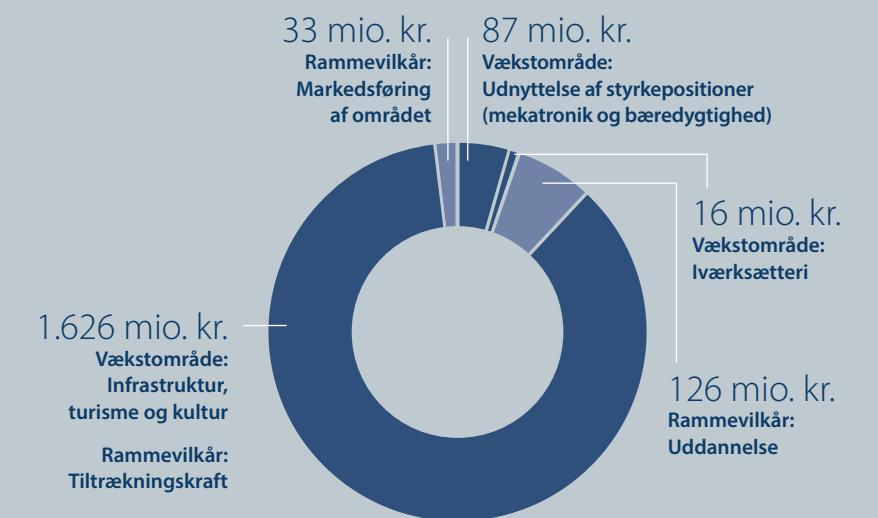
Eksempler på store samlede uddelinger/investeringer 2004 - 2020

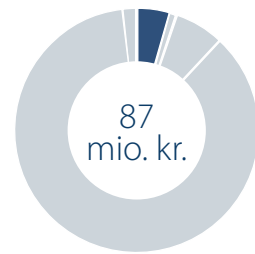
- Universe Science Park
- Steigenberger Alsik Hotel & Spa
- Borgen Shopping og Kinorama
- ProjectZero
- Byens Havn

Uddelinger og investeringer i relation til Monitorrapporten

Hovedparten af Fondens donationer og investeringer i lokalområdet er sket siden 2004 med det formål at forbedre vækstområder og rammevilkår som beskrevet i Monitorrapporten.

VÆKSTOMRÅDE:

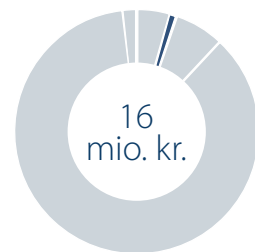
- Udnyttelse af eksisterende styrkepositioner (mekatronik og bæredygtighed)
- Nye teknologier

Bitten & Mads Clausens Fond deler Danfoss' vision om at fremme bæredygtig adfærd og løsninger, og her spiller mekatronik en vigtig rolle.

Mekatronikklyngen fra 2004 har udviklet sig meget og er i dag båret videre i Cleantech-klyngen, hvor der alene i Sønderborg deltager over 200 virksomheder. Udviklingen er en logisk konsekvens af et stigende globalt fokus på en bæredygtig fremtid, som Bitten & Mads Clausens Fond bl.a. har støttet aktivt gennem sit engagement i ProjectZero.

Inden for mekatronik og bæredygtighed er der i perioden 2004 - 2020 uddelt 87 mio. kr. til bl.a.:

- ProjectZero
- Projekter på Syddansk Universitet, bl.a. fleksible solceller, Innovation Lab og andre tiltag inden for grøn energi
- Samarbejdet i Cleantech-klyngen
- United Nations Environment Program (UNEP) – Sustainable Energy for All

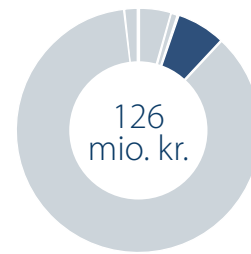
VÆKSTOMRÅDE:

- Iværksætteri

Umiddelbart efter offentliggørelsen af Monitorrapporten støttede Fonden en række tiltag inden for iværksætteri. Det var i denne ånd, at bl.a. Universe Science Park blev etableret for at vække børn og unges interesse for naturvidenskab.

Fonden finansierede også en iværksætterstrategi for Sønderborg og ydede indirekte støtte til iværksætteri gennem investering i venturefonde med fokus på Sønderjylland og startup-lån til små innovative virksomheder.

Bitten & Mads Clausens Fond uddelte 16 mio. kr. til iværksætteri, men har ikke direkte støttet dette vækstområde siden 2005.

RAMMEVILKÅR:

- Uddannelse

Danfoss udspringer af nysgerrighed på naturvidenskab og viden om morgendagens løsninger, og Monitorrapportens anbefalinger vedrørende uddannelse er i tråd med Bitten & Mads Clausens Fonds fundats. Derfor har dette rammevilkår et særligt fokus.

Monitorrapporten bekræfter, at uddannelsesområdet har en enorm betydning for sammenhængskraften i Sønderjylland, for udviklingen af klynger og for rekrutteringsgrundlaget i Danfoss. Fonden har siden 2004 øget sin støtte til uddannelse og forskning inden for især naturvidenskabelige fag.

I dag er Sønderborg en af Danmarks 10 universitetsbyer. Syddansk Universitet har en særlig tyngde inden for mekatronik og cleantech, og campus er en af landets mest internationale.

I perioden 2004 - 2020 har Fonden tilført 126 mio. kr. til aktiviteter inden for uddannelse og forskning, bl.a.:

- Syddansk Universitet, inkl. Mads Clausen Institutet og etablering af renrum
- Center for Industriel Elektronik (CIE) – en ny bygning og et nyt institut (sammen med LINAK A/S)
- Center for Industriel Mekanik (CIM) – et nyt institut
- KATA Fonden til forskning i læring, særligt i naturfagene
- Robotics-klynge

VÆKSTOMRÅDE:

- Infrastruktur, turisme og kultur (Brancheklynge med mulighed for høj øget beskæftigelse)

RAMMEVILKÅR:

- Tiltrækningskraft

Vækst i turismen er tæt forbundet med områdets tiltrækningskraft, og i perioden 2004-2020 har Bitten & Mads Clausens Fond tilført 1.626 mio. kr. til initiativer, der styrker de to fokusområder. I forhold til turisme peger Monitorrapporten på et stort uforløst vækstpotentiale i den sønderjyske turismesektor. I 2004 var det en af de få brancheklynger i landsdelen, der havde potentialet til at udvikle sig til en såkaldt superklynge. I dag er turismesektoren en af de væsentligste vækstdynamoer i forhold til at skabe nye jobs og virksomheder i Sønderjylland. Samtidig er turismen steget støt, og Sønderjylland er en af Danmarks mest populære feriedestinationer.

Bitten & Mads Clausens Fond har bidraget til udvikling af turismesektoren gennem en række større, formålsbestemte uddelinger og investeringer, bl.a.:

- Steigenberger Alsik Hotel & Spa (opførelse af byggeriet og efterfølgende hoteldrift)
- Universe Science Park
- Nordborg Resort (gennemføres i samarbejde med Linak A/S med start 2022)

Fonden har desuden været optaget af at styrke områdets tiltrækningskraft – et rammevilkår, som Monitorrapporten identificerer som vigtigt for at skabe et attraktivt og dynamisk nærømråde og lokalsamfund for indbyggere, virksomheder, uddannelser m.v.

Siden 2004 har Bitten & Mads Clausens Fond målrettet støttet lokale kultur- og sportstilbud, indkøbsmuligheder, boligformer, infrastruktur, image og markedsføring, bl.a.:

Kultur, shopping og oplevelser

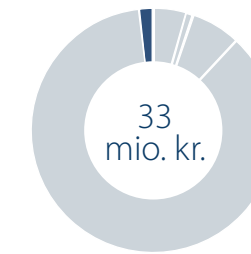
- Byens Havn
- Nordschleswiger Museum
- Kulturhovedstad 2017
- Foreningen Kultur i Syd
- Kunstværket "Tidscirkler" af Olafur Eliasson
- Den Kongelige Køkkenhave i Gråsten
- Schackenborg Fonden

Sport

- Sportssamarbejdet SønderjyskE
- Augustenborghallerne
- Kultur- og Idrætscentret Diamanten Fynshav
- Nordals Idrætscenter

Fysisk infrastruktur

- Alsie Express
- Projekt Als-Fyn Broen

RAMMEVILKÅR:

- Markedsføring

Monitorrapporten slog fast, at Sønderjylland led under et negativt image som et område i tilbagegang. Modsvaret har været fokuserede og løbende kampagner og markedsføring over for udvalgte målgrupper.

Bitten & Mads Clausens Fond har uddelt 33 mio. kr. til styrket markedsføring, bl.a.:

- Branding af Sønderborg
- Filmen "Slaget om Dybbøl"
- Branding af Flensborg
- Genforeningen 2020
- Spejdersnes Lejr 2017 i Sønderborg
- TVSYD program "De Grønneste Fingre"

ANDRE UDDELINGER

Udover de uddelinger, som ligger i forlængelse af Monitorrapportens anbefalinger for vækstområder og rammevilkår, har Fonden over årene igangsat initiativer, som går på tværs af indsatsområderne

Det er aktiviteter, som er vigtige i det samlede billede, fordi de har bidraget til at sikre de nødvendige analyser, samarbejder og supplerende projekter i forhold til den samlede indsats. Det gælder bl.a. finansieringen af selve Monitorrapporten, men også aktiviteter som etableringen af UdviklingsRåd Sønderjylland (URS) og løbende uddelinger til Fabrikant Mads Clausens Fond, som støtter almenvelgørende projekter.

En udvikling på rette vej

Indbyggere

Sønderborg Kommune

74.000

Region Syddanmark

1,2 mio.

Største byer i kommunen

Indbyggere i Sønderborg

27.800

Indbyggere i Nordborg

5.850

Indbyggere i Gråsten

4.300

Beskæftigelse

Fra 2016 til 2019 voksede beskæftigelsen med

91%

i virksomheder med 10-49 ansatte. Det er knap 3 gange mere end landsgennemsnittet i samme periode.

Iværksætter

150

nye virksomheder skyder hvert år op i Sønderborg Kommune. Det svarer til en etableringsrate på 5,5 %.

Gennemsnittet i Syddanmark er 5 % og i Danmark 6 %.

Grøn vækst og teknologi

Ca. 100

virksomheder i Sønderborg-området er specialiserede inden for energiteknologi.

Ca. 60 %

af industrien beskæftiger sig med grønne løsninger.

Ca. 6.000

arbejdspladser er inden for energi-effektivisering og grøn vækst.

Stærke klynger

3

I 2020 etablerede 3 erhvervs-klynger sig i Sønderborg: CLEAN, Energy Cluster Denmark og Odense Robotics.

Internationalt universitet

Syddansk Universitet i Sønderborg har over

1.000

studerende fra mere end 50 lande.

I 2021 havde universitetet en stigning i ansøgertallet på

10 %

i forhold til 2020.

Erhvervsvenlighed

Syddanmark er Danmarks mest erhvervsvenlige landsdel i

2021

Sønderborg er blandt de

5

bedste kommuner i landet til at skabe digitale rammer og omstilling for erhvervslivet.

Steigenberger Alsik Hotel & Spa

Maj - august 2021

31.163

gæster

Universe Science Park

Maj - august 2021

99.197

besøgende

Turisme

1,2 mio. turister

om året gør Sønderborg til et af Danmarks mest populære feriemål.

Borgen Shopping

2020

2.467.104 gæster

Handlede parcel- og rækkehuse - gennemsnitspris pr. m² i 2020:

Sønderborg

12.200 kr.

Syddanmark

10.600 kr.

En klimaneutral kommune

Kommunens mål er at være CO₂-neutral i

2029

Siden 2007 er CO₂-udledningen i kommunen nedbragt med

51,7 %

I perioden 2007-2019 har områdets virksomheder sænket energiforbruget med

28,8 %

Nationalt er tallet 2,2 %.

Michelinstjerne

Restauranten Syttende på Steigenberger Alsik Hotel & Spa har fået

1

Michelinstjerne i 2021.

Værtsby for energi-eliten

2022

er året, hvor Sønderborg er værtsby for en international konference om energieffektivisering arrangeret af Det Internationale Energiagentur (IEA).

Kilder: Region Syddanmark, Sønderborg Kommune, Sønderborg Vækstråd, Dansk Industri, Syddansk Universitet, Universe Science Park, Steigenberger Alsik Hotel & Spa, Borgen Shopping.

Arbejdspladser

Sønderborg Kommune

33.600

Indenfor 60 min. fra Sønderborg by

252.300

Vækst i antal arbejdspladser 2016-2018

4 %

Fremtiden: Fondens fokus

Siden offentliggørelsen af Monitorrapporten er det på mange områder lykkedes at bremse en hastigt nedadgående spiral i Sønderborg og Sønderjylland. Nu gælder det om at holde fast og at bygge videre på alle de resultater, der er nået, og sprede budskabet til resten af verden. Markedsføring af området vil i fremtiden fylde mere i Fondens arbejde.

Rapporten skabte en bred bevidsthed om, at regionen stod på en brændende platform, og det blev startskuddet for et mere systematisk og evidensbaseret løft af området. Et løft, som er skabt i et tæt og konstruktivt samarbejde mellem Fonden, private aktører og den offentlige sektor, herunder Syddansk Universitet, Region Syddanmark og i særdeleshed Sønderborg Kommune.

Foreløbig har det taget knap 17 år at forhindre de mørke fremtidsscenerier i at blive til virkelighed. Nutidens Sønderborg er præget af optimisme og et enormt engagement i hele kommunen, og fremtidsudsigterne tegner langt lysere, end mange havde turdet håbe på for 10-15 år siden.

Et solidt fundament at bygge på

Ingen træer vokser ind i himlen, heller ikke i Sønderborg. Ligesom resten af Sønderjylland er området fortsat udfordret på en række felter. Den positive udvikling er

stadig spæd og skal have tid til at forankre og udfolde sig, men de blivende rammer og strukturer, der er forudsætninger for at løfte og understøtte et stærkt lokalsamfund, er ved at være på plads.

Der er med andre ord skabt et solidt fundament at bygge videre på, og Fonden vil fastholde sit strategiske og langsigtede fokus for at sikre, at de mange investeringer, der er foretaget i området, også vokser og bærer frugt.

Nu gælder det tilflytningen

Bitten & Mads Clausens Fond har på flere måder været et lokomotiv for mange af de initiativer og projekter, der ligger bag områdets markante udvikling de sidste årtier.

Turismesektoren er et eksempel på, hvordan Fonden har været med til at kickstarte Sønderborgs position som en attraktiv Go-To-destination for besøgende, turister og store konferencer – en position, der nu for alvor stadfæster sig i områdets instituti-

→ Systematiske og langsigtede investeringer har skabt fundamentet for vækst og udvikling på især Sønderborg-egnen. Nu skal de mange investeringer vokse og bære frugt. Motorvejsnettet ved Allsundbroen.

oner, samarbejdsorganer og sektorer. Næste store mål er at udvikle området til en Move-To-destination – det vil sige et område med en tilflytning og befolknings-tilvækst, der definitivt kan gøre det dystre billede fra Monitorrapporten til skamme.

Alt dét man kan, vil og gør

Fonden ønsker også fremadrettet at bidrage aktivt til at fastholde og forbedre rammebetingelserne i det syd- og sønderjyske.

Indtil videre har Fonden især lagt sine kræfter i tre af de fire rammevilkår fra Monitorrapporten – dvs. Uddannelse, Koordinering og Samarbejde samt Tiltrækningskraft.

Nu skal det fjerde vilkår – Markedsføring – kobles på lokomotivet og have mere opmærksomhed. Tiden er inde til at fortælle omverdenen om alt dét, man kan, vil og gør i det sønderjyske.

UDVALGTE PROJEKTER

På 50 år har Bitten & Mads Clausens Fond uddelt og investeret mere end 2 mia. kroner. Hovedparten er anvendt efter 2004, hvor Monitorrapporten anbefalede formålsbestemte og langsigtede initiativer, der kunne skabe vækst i det sønderjyske område. Siden har Fonden realiseret mange projekter på egen hånd, men deltager også i stigende grad som investor sammen med andre partnere. Her er en kort præsentation af fem udvalgte projekter inden for Fondens tre uddelingsspor: 1. Forskning og Uddannelse, 2. Nærområder og Lokalsamfund og 3. Bæredygtighed.

Syddansk Universitet: CIE og CIM

Unge talenter og topforskere fra hele verden søger til Sønderborg. Her uddanner Syddansk Universitet fremtidens ingeniører på mekanik- og elektronikområdet i unikke og topmoderne faciliteter. Det sker i tæt samarbejde med områdets virksomheder. Adgangen til dygtige hjerner og ny viden styrker virksomhedernes position på globale markeder – bl.a. når det gælder grøn omstilling.

I 2019 blev en helt ny bygning på fem etager og 3.300 m² koblet på Alsion, der bl.a. huser byens universitet. Bygningen rummer Center for Industriel Elektronik (CIE), der på få år har etableret sig som et fyrtårn inden for udviklingen af energieffektive teknologier.

CIE indeholder avancerede laboratorier og testfaciliteter, der danner rammen om helt nye ingeniøruddannelser inden for elektronikområdet på diplom-, bachelor-, kandidat- og ph.d.-niveau.

De studerende kommer fra hele verden, og CIE har ansat en gruppe af internationalt anerkendte forskere, som samarbejder med industrien om at finde nye løsninger indenfor energieffektivisering.

Centret er en del af Institut for Elektronik og Mekanik på Syddansk Universitet.

Stor synergi mellem CIM og CIE

Den fysiske CIE-bygning er opført og finansieret af Bitten & Mads Clausens Fond og LINAK A/S, mens selve centret er oprettet i et unikt samarbejde mellem offentlige og private virksomheder bestående af Syddansk Universitet, Danfoss A/S, LINAK A/S, Region Syddanmark og Sønderborg Kommune.

De samme aktører står bag Center for Industriel Mekanik (CIM), der blev etableret i 2021. Ligesom CIE er CIM en del af Institut for Elektronik og Mekanik på Syddansk Universitet og omfatter på

samme måde topmoderne laboratorier, en international forskningsenhed og oprettelsen af nye ingeniøruddannelser.

Synergieffekterne mellem de to centre er enestående, ikke mindst i forhold til at hjælpe virksomhederne med at udvikle grønne og energieffektive produkter og teknologier.

Faciliteter tiltrækker fremragende forskere

Centrene er centrale elementer i en fælles indsats, der skal sikre områdets virksomheder adgang til højtuddannet, teknologisk arbejdskraft i regionen. Samtidig skal CIE og CIM styrke de syddanske virksomheders position på de globale markeder.

”Vi har fået opbygget et fantastisk institut med fremragende forskere og faciliteter, der tiltrækker talentfulde studerende fra alle dele af verden. Vi oplever desuden en stejl stigning i antallet af samarbejder med store industrivirksomheder, både i og uden for regionen, som efterspørger viden, forskning og uddannelser i verdensklasse,” siger Henrik Bindslev, der er dekan ved det Tekniske Fakultet på Syddansk Universitet.

”Udviklingen har virkelig taget fart de sidste fem år med etableringen af CIE og CIM. En tydelig indikation på det gearskifte er den respons, vi får, når vi slår lektorstillinger op på klassiske felter som f.eks. elektronik. Tidligere fik vi måske fem ansøgninger. I dag får vi over 100,” siger Henrik Bindslev.

↑ De studerende kommer fra hele verden, og CIE har ansat en gruppe af internationalt anerkendte forskere, som samarbejder med industrien om at finde nye løsninger indenfor energieffektivisering.

Center for Industriel Elektronik (CIE)

År: 2019

Investering: Bitten & Mads Clausens Fond og LINAK A/S har investeret 90 mio. kr. i byggeriet af CIE. Derudover har Syddansk Universitet, Danfoss A/S, LINAK A/S, Region Syddanmark og Sønderborg Kommune hver investeret 35 mio. kr.

Center for Industriel Mekanik (CIM)

År: 2020

Uddeling: Bitten & Mads Clausens Fond har uddelt 18,9 mio. kr. til Syddansk Universitet til etablering af CIM. Derudover bidrager Fonden samt Syddansk Universitet, LINAK A/S, Region Syddanmark og Sønderborg Kommune tilsammen med 75 mio. kr. over 10 år.

Dygtige folk vælger Sønderborg

Henrik Bindslev peger på, at det er afgørende at kunne tiltrække de rigtige kompetencer, forskere og undervisere, når man arbejder på det niveau, som Syddansk Universitet gør.

”Hvis noget er for småt, er det svært at tiltrække de gode. Men hvis man har markante faciliteter og ambitioner, er det en anden sag. Dygtige folk, der kunne gøre noget andet, vælger os til, fordi de kan se kvalitet og muligheder. Og så betyder det meget, at de ved, at vi har virksomheder i ryggen som Danfoss, LINAK og mange andre.”

I 2020 optog Syddansk Universitet Sønderborg 200 studerende på ingeniøruddannelserne. I 2023 forventes tallet at vokse til 250. I alt har universitetet cirka 450 ingeniørstuderende i Sønderborg, og ønsket er at nå op på 800 - 1.000 frem mod 2030.

”Med attraktive uddannelser i området sker der et ”braingain”. Vi tiltrækker talentfulde og initiativrige mennesker til Sønderborg, og de efterspørger boliger, kultur, fritidsaktiviteter, spisesteder og en spændende by. Det løfter lokalsamfundet, skaber arbejdspladser i området og gavner i sidste ende hele landet,” siger Henrik Bindslev.

← Læring bliver til leg når alle i familien er aktive sammen om videnskab og teknologi i Universe Science Park.

Mange kender Universe på den store, blå kube, som er blevet parkens signatur. Oprindeligt stammer kuben fra udstillingen World Expo i Hannover, hvor den i år 2000 udgjorde den islandske pavillon. Blandt de besøgende på udstillingen det år var daværende administrerende direktør for Danfoss, Jørgen M. Clausen, og hans hustru, Anette N. Clausen. Jørgen M. Clausen havde længe haft idéen om at skabe en park med fokus på naturvidenskab og teknologi, og derfor købte han Den Blå Kube med hjem til Nordborg.

Det blev begyndelsen på Danfoss Universe, der åbnede dørene i 2005 med det klare formål at skabe begejstring blandt børn og unge for naturvidenskab, teknologi og iværksætteri.

Vigtigt at så et frø i de unge

Ud over Den Blå Kube, der præsenterer gæsterne for fascinerende naturfænomener og -kræfter, rummer parken et væld af spændende og anderledes aktiviteter og attraktioner, som taler til alle sanser og inspirerer til leg og udforskning.

Parken omfatter bl.a. også Danfoss Museum, der er indrettet i Mads Clausens fødehjem. Her kan man gå i hans interaktive fodspor og opleve, hvordan hans interesse for teknik blev vakt til live.

”Det, der har skabt Universe, er lysten til at inspirere og begejstre børn og unge, så de finder nysgerrighed og interesse for teknologi, naturvidenskab og iværksætteri. Det var de interesser, der drev Mads Clausen, når han skilte ting ad, testede og forbedrede dem, og i dag er der brug for den samme nysgerrighed og handlekraft, når vi f.eks. skal finde løsninger på klimaudfordringerne. Derfor spiller Universe en vigtig rolle. Vi sår små frø i de unge, og så håber vi, at de spirer,” siger adm. direktør for Universe, Torben Kylling Petersen.

En fordobling af besøgstallet

En ting er at begejstre børn og unge, men Universe er også sat i verden for at bidrage til vækst og udvikling i lokalområdet.

Universe henvender sig til familier og skoler og besøges af gæster fra hele landet. Med op imod 140.000 besøgende om året er parken en af de største attraktioner i det syd- og sønderjyske, og ambitionen er at fordoble besøgstallet i 2025. Til den tid vil ferieresortet Nordborg Resort stå klar med 440 bæredygtige feriehusene lige ved siden af Universe, og synergien er til at få øje på.

”Men vi er ikke udelukkende drevet af en ambition om at være en stor oplevelsespark. Vores vision er og bliver at begejstre så mange børn og unge som muligt for naturvidenskab og teknologi med det ønske, at de vil finde en øget interesse heri og i fremtiden arbejde kreativt og innovativt for at løse fremtidens store samfundsudfordringer,” siger Torben Kylling Petersen.

Universe er ikke kun Danfoss

I 2013 skiftede Danfoss Universe navn til Universe Science Park og blev samtidig omdannet til en selvejende fond med et almen-nyttigt formål. Navneskiftet skete bl.a. for at understrege, at Universe skal ses i et bredere samfundsperspektiv, uafhængigt af Danfoss' virksomhedsinteresser.

”Universe er udsprunget af Danfoss og Danfoss-DNA'et, men parken er et initiativ, der favner bredt og gavner hele Sønderjylland. Vi deler glæden for naturvidenskab, teknologi og iværksætteri med rigtig mange – både i og udenfor Danfoss. Derfor samarbejder vi også meget gerne med andre parter,” siger Torben Kylling Petersen.

Sammen med TrygFonden har Universe f.eks. i 2021 skabt den interaktive udstilling Fire Zone, der handler om ild, brand og sikkerhed, og den form for samarbejde vil Torben Kylling Petersen gerne have mere af:

”Man kan få meget mere naturvidenskabelig begejstring for pengene, hvis flere partnere går sammen om at skabe større, spændende og meningsfulde læringsoplevelser for børn og unge. Det håber jeg at se flere eksempler på i Universe i fremtiden. Vi står klar til at samarbejde med alle, der deler vores vision.”

Forskning og Uddannelse

Universe Science Park

Med fascinerende oplevelser, spændende shows og meningsfulde attraktioner vil Universe vække vores begejstring for naturvidenskab, teknologi og iværksætteri. Det var dét, der drev Danfoss' grundlægger, Mads Clausen – og det er kompetencer, der også er brug for i dag. Oplevelsesparken tiltrækker langt over hundredetusind besøgende om året og er et stort aktiv for turismen i Syddanmark.

Universe i tal (2020)

Gæster: 124.000

Årsværk: 60

Overnatninger affødt af Universe: 107.000

Universe

År: 2005

Investering: Bitten & Mads Clausens Fond donerer løbende til Universe. I perioden 2005-2020 er det 750 mio. kr.

Nærområde og Lokalsamfund

Steigenberger Alsik Hotel & Spa

I Sønderborg ligger det største hotel i hele det dansk-tyske grænse-land. Det firestjernede Steigenberger Alsik Hotel & Spa er opført som en del af Frank Gehrys masterplan for udviklingen af Sønderborgs havnefront, og i dag står det markante byggeri som et vartegn over byen. Projektet er Fondens største investering til dato.

Det skal være usædvanligt og spektakulært. Det skal udstråle kvalitet. Og det skal være et sted, hvor Sønderborgs borgere har lyst til at komme.

Sådan lyder nogle af de krav, som Peter M. Clausen har fået indfriet med Hotel Alsik. Som formand for Bitten & Mads Clausens Fond har han været tæt involveret i udformningen og realiseringen af byggeriet, der blev indviet i 2019.

Et inviterende og tilgængeligt hotel

Det tog 3,5 år at opføre det spektakulære hotel, der ligger få meter fra Alssund med 190 værelser, Danmarks største spa- og wellnessområde, tre restauranter og en særdeles populær udsigtsplatform, Point of View, på 16. etage.

Steigenberger Alsik Hotel & Spa

År: 2019

Investering: Det har kostet 750 mio. kroner at opføre Hotel Alsik. Projektet er finansieret i et samarbejde mellem Bitten & Mads Clausens Fond og pensions-selskabet PFA.

→ Fra det store konference-lokale er der direkte adgang til en stor indbydende tagterrasse med udsigt over Alssund.

Antallet af stjerner er fire og ikke fem, og det er – ligesom med alt andet i byggeriet – et meget bevidst valg.

”Vi besluttede tidligt i processen, at det skulle være et firestjernet hotel. Vi forventede ikke at kunne tiltrække gæster nok til et femstjernet, og det var også vigtigt for mig at bygge noget, som sønderborgenserne ville have lyst til at gå ind i. Det tør man jo ikke rigtigt med et femstjernet. Det skulle være inviterende og nemt tilgængeligt, og derfor opstod tanken om udsigtsplatformen Point of View. Det åbner hotellet op og gør, at man tør gå ind,” siger Peter M. Clausen.

Et udstillingsvindue for energiløsninger

Selve hotellet er tegnet af det danske arkitektbureau Henning Larsen Architects, og da Alsik er en del af Sønderborgs vision om at være CO₂-neutral i 2029, er der fra begyndelsen lagt stor vægt på at skabe et bæredygtigt byggeri.

F.eks. har Alsik 380 m² solceller på taget, der producerer 35 % af hotellets energi, og hotellets varmforsyning er 100 % grøn fjernvarme. Overskudsvarmen fra hotellets køleanlæg bruges til opvarmning af brugsvand, og al belysning på hotellet er strøm-besparende LED-belysning. Alsik fungerer også som et udstillingsvindue for energieffektivitet og grønne teknologier.

”Vi har været ekstremt opmærksomme på at genbruge, udnytte og genindvinde så meget som muligt, og Alsik er et demonstratorium for Danfoss' energiløsninger. Hvis Danfoss har kunder,

der skal bygge noget tilsvarende, inviterer vi dem forbi for at se, hvordan det fungerer i virkeligheden. Intet virker bedre end det. Seeing is believing,” siger Peter M. Clausen.

På Alsik kan man trække vejret

Indvendigt er Alsik et pragtstudie i nordisk design. Peter M. Clausen har lagt stor vægt på at skabe en inviterende atmosfære: ”Det kan blive så fint, at man næsten ikke tør trække vejret. Sådan er Alsik ikke. Trællisterne, der sidder overalt, er smukke, men de er ikke så fine, at man ikke tør røre ved dem. Samtidig dæmper træet lyden og skaber en rar klang.”

En attraktiv by

Peter M. Clausen lægger ikke skjul på, at Hotel Alsik er hans hjertebarn, og at projektet har optaget ham meget. Derfor glæder det ham, at lokalsamfundet har taget så godt imod det:

”Jeg håber, at Alsik og de andre byggerier på havnefronten gør Sønderborg attraktiv at bo i og at flytte til. Det er dét, Fonden gerne vil opnå. Vi arbejder til gavn for Danfoss og har brug for at kunne tiltrække arbejdskraft, men vi skal også skabe spændende jobs til ægtefæller, der måske ikke lige har lyst til at arbejde på Danfoss. Her er serviceerhverv og turisme oplagte erhverv at satse på for Sønderborg,” siger Peter M. Clausen.

Fakta om hotellet

- Driftsselskabet ejes 100 % af Bitten & Mads Clausens Fond
- Franchiseaftale med Steigenberger Hotel & Resorts
- 19 etager
- 190 værelser og suiter
- Conferencefaciliteter, mødelokaler og bestyrelseslokale
- Alsik Nordisk Spa & Fitness
- Tre restauranter: Syttende, Freia og Alsik
- Udsigtsplatformen Point of View
- Bæredygtigt byggeri – hotellet er 76 % CO₂-neutralt

En lille blomst med stor betydning

Hotel Alsiks navn og logo refererer til den smukke alsike-kløverblomst. Den er lille af statur, men i de fine rødder og små blomsterkroner findes nøglen til en revolution. Engang gjorde den Danmark til en førende landbrugseksportnation, og i dag er den uundværlig i bæredygtig fødevarerproduktion. En lille blomst med stor betydning, og for Hotel Alsik er den et symbol på Sønderborgs evne til at skabe og turde og en hyldest til kvalitet, skønhed og naturlighed.

Michelinrestaurant på toppen

I 2021 har restaurant Syttende på Hotel Alsik hentet en Michelinstjerne til Sønderborg. I spidsen for restauranten står kokken Jesper Koch, der er gastronomisk direktør på hotellet. Han og Fonden har fra begyndelsen haft ambitionen om en gourmetrestaurant i absolut topklasse på hotellets syttende etage. Det lykkedes allerede to år efter åbningen.

Byens Havn

I 2006 gik Sønderborg Kommune og Bitten & Mads Clausens Fond sammen om at omdanne Sønderborgs nedslidte industrihavn til en ny, levende og bæredygtig bydel med arkitektur i verdensklasse: Byens Havn. Stjernearkitekten Frank Gehry stod for at udforme en masterplan for området, og forvandlingen er næsten fuldendt. I dag er Byens Havn en magnet for både Sønderborgs borgere og for besøgende.

↓ Under stor mediebevågenhed leverede Gehrys team i august 2008 en masterplan.

Frank Gehry

Frank Gehry (født 1929) er en verdenskendt canadiskfødt arkitekt bosat i USA. Blandt hans hovedværker er Museo Guggenheim Bilbao, der er blevet et ikon for stedet, hvor det er opført. Andre markante Gehry-bygninger er Walt Disney Concert Hall i Los Angeles, Tančiči dům (Det Dansende Hus) i Prag og hans private bolig i Santa Monica, Californien.

De første ideer om at udvikle havneområdet i Sønderborg opstod allerede i 2003. Den lokale tænketank Futura Syd tog dengang initiativ til en helhedsplan for en ny, attraktiv og livlig bydel, der kunne være et ansigt på fremtidens Sønderborg og bidrage til byens vækst og udvikling.

Både Statens Kunstfond, Sønderborg Kommune og borgere involverede sig i visionsarbejdet, og i 2006 blev Sønderborg Havneseelskab A/S stiftet i et offentlig-privat partnerskab (OPP) af Bitten & Mads Clausens Fond og Sønderborg Kommune. Derudover deltog Realdania også i en periode.

Med Bilbao i baghovedet

Planerne for det nystiftede havneseelskab var at sikre, at visionerne kunne blive til virkelighed: Fem hektar trist industrihavn skulle omdannes til et samlingspunkt for kultur, erhverv, bosætning og turisme.

Det krævede en ambitiøs og holdbar plan. En masterplan.

“Og så opstod tanken om at få en virkelig berømt arkitekt til at lave et forslag. Vi besluttede at forsøge med Frank Gehry. Vi kendte jo Guggenheim-museet i Bilbao og Gehrys succes dér, hvor han var med til at forvandle en lillebitte fiskerby til en international turistdestination, og vi tænkte: Kan vi gøre noget lignende her i Sønderborg?” fortæller Peter M. Clausen. Han var i en periode formand for såvel Sønderborg Havneseelskab som for Bitten & Mads Clausens Fond, og har fulgt havnens udvikling tæt.

Den største masterplan i Vesteuropa

Frank Gehry blev inviteret til Sønderborg og påtog sig opgaven med at udarbejde en masterplan, der rummede bygninger af høj arkitektonisk kvalitet og med en varieret anvendelse, der kunne sikre et livligt og inspirerende område. Det var desuden et krav, at bydelen skulle være bæredygtig og læne sig op ad kommunens ProjectZero-vision om at reducere udledningen af CO₂.

Under stor mediebevågenhed leverede Gehrys team i august 2008 en masterplan, som indeholdt 13 byggefeltter med et centralt torv som omdrejningspunkt for hotel, kulturfaciliteter, erhverv og boligområder. Realiseringen af planen ville skabe en ny bydel med sammenhæng mellem by og havn, hvor det blev attraktivt at bo, arbejde, studere og holde fri.

Masterplanen banede således vejen for en byudvikling af Sønderborg, som siden har høstet stor opmærksomhed. Med ganske få tilpasninger undervejs er masterplanen realiseret, som Gehry skabte den.

“Masterplanen for Sønderborg Havn er den største, jeg har lavet i Vesteuropa. Med vores masterplan har vi lagt rammerne for, at

Sønderborg Havneseelskab A/S

År: Stiftet i 2006 af Bitten & Mads Clausens Fond og Sønderborg Kommune i et offentlig-privat partnerskab (OPP). Opløst i 2020, hvor de sidste grunde i Byens Havn blev solgt til investorer.

Investering: Den samlede tilførsel af midler til udviklingen af Byens Havn er over 2 mia. kroner. Heraf har Bitten & Mads Clausens Fond sammen med private investorer bidraget med 1,6 mia. kroner, og Sønderborg Kommune har bidraget med 0,4 mia. kroner.

byen kan få et fantastisk spændende havneområde, som jeg er sikker på, vil tiltrække stor opmærksomhed,” sagde Frank Gehry, da han præsenterede sin plan.

Finanskrisen spændte ben

Vejen lå åben, og med et enigt byråd i Sønderborg Kommune, der bakkede op om masterplanen, var grundlaget for at påbegynde salget af grunde og finde finansiering på plads. Men i 2008 ramte finanskrisen, og det betød, at arbejdet med at finde investorer til de forskellige projekter fik en vanskelig begyndelse. Alt gik i stå. Først i 2013 blev de første bygninger opført på Havnefronten: Det private lejlighedsbyggeri Havbo og det bæredygtige kontorbyggeri Videnshuset.

Siden da er investeringerne dog gået slag i slag, og i begyndelsen af 2020 solgte Sønderborg Havneseelskab de sidste tre byggefeltter. Dermed var selskabets opgave for den gamle industrihavn fuldført, og Sønderborg Havneseelskab A/S blev opløst med udgangen af 2020.

Visionen fuldført

Selvom det har taget længere tid end forventet at realisere masterplanen, er den nye bydel – Byens Havn – i dag en succes.

Kontorbyggerierne huser mange forskelligartede virksomheder, boligerne er eftertragtede, og masterplanens største og helt centrale byggeri – Steigenberger Alsik Hotel & Spa – er blevet populært med sine mange attraktioner indenfor spa- og wellness, konferencefaciliteter, udsigtsetagen Point of View og spændende restauranter. Senest har restaurant Syttende modtaget en Michelinstjerne, og dermed er Sønderborg også kommet på det gastronomiske Danmarkskort.

↑ Med en vision om at sætte et grønt finger-aftryk på den globale udvikling er det ProjectZeros mål at gøre Sønderborg-området 100 % CO₂-neutralt i 2029.

Bæredygtighed

ProjectZero

ProjectZero har som mål at gøre Sønderborg-området CO₂-neutralt i 2029 gennem energieffektivisering, sektorkobling og omstilling til grønne energikilder. Det skal skabe økonomisk vækst og jobs, og visionen bygger på bred involvering af, og samarbejde mellem, borgere, virksomheder, skoler, kommune, forsyningsselskaber, boligforeninger m.v. ProjectZero blev igangsat af et enigt byråd i 2007 med ambitionen om at inspirere byer over hele verden til de nødvendige klimaindsatser.

Med en vision om at sætte et grønt fingeraftryk på den globale udvikling er det ProjectZeros mål at gøre Sønderborg-området 100 % CO₂-neutralt i 2029.

43 % af CO₂-besparelsen skal findes via en mere effektiv udnyttelse af energien – f.eks. bygninger, belysning, apparater/procesudstyr og transport. Resten af besparelsen skal komme fra vedvarende energikilder, baseret på områdets egne ressourcer. Det omfatter bl.a. vind, sol, biomasse, geotermi og jordvarme, der indvindes i Sønderborg-området.

Smarte og skalérbare energi- og klimaløsninger

I praksis tiltrækker, tester og markedsmodner ProjectZero energi- og klimaprojekter, der kan omsættes til skalérbare energi- og klimaløsninger med fokus på CO₂-reduktion, vækst og grønne jobs.

Løsningerne skal være smarte, bygge på borgerinddragelse og omfatte data/styring, og ProjectZero bygger på, at den enkelte borger og virksomhed tager et større ansvar for egne handlinger.

Forudsætningerne for dette er viden og motivation, og at projekterne er til at forstå og nemme at deltage i. Derfor lærer børn og unge i områdets skoler og institutioner om klima, innovation og bæredygtighed.

Desuden har ProjectZero udviklet en række platforme, som gør det enkelt for boligejere, beboere, lejere, butikker, virksomheder, skoler, sportsfaciliteter m.v. at træde ind i projektet, spare på energien og omstille forbruget til vedvarende energi.

Øget fokus på grøn vækst og teknologier

I 2020 er ProjectZero Business etableret for at sætte øget fokus på vækst og arbejdspladser i forbindelse med Sønderborgs grønne omstilling. Det har bl.a. resulteret i udgivelsen af 22 lokale erhvervs-cases om succesfulde grønne løsninger.

Derudover har ProjectZero Business faciliteret udviklingen af 20 energiattraktioner, også kaldet "demonstratorier", som indgår i den samlede fortælling om de teknologier, der ligger til grund for Sønderborgs rejse mod nul CO₂-udledning.

Attraktionerne omfatter bl.a. intelligent varmestyring og lavtemperatur fjernvarme, varmegenvinding (fra rensningsanlæg, biogasanlæg, teglværker) med henblik på CO₂-neutral fjernvarmeforsyning, yderligere elektrificering af lokal færgedrift og Power-to-X-konceptudvikling baseret på biogasanlægget i Glansager. Power-to-X er en teknologi, der kan omforme grøn strøm til brint eller brintbaserede produkter og dermed kan erstatte fossile brændsler.

En tænkning, der smitter

"ProjectZero er en katalysator for initiativer, der sætter nye ting i gang, påvirker tænkningen, stresser teknologierne og præger folks mindset. Vi viser omverdenen, hvordan man gennem ansvarlighed, samarbejde og handling både kan reducere CO₂-udledningen og skabe grønne jobs i et område som vores, og det smitter," siger Peter Rathje, der er adm. dir. i ProjectZero.

Indsatsen møder stor opbakning fra borgere, erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner m.v., og støtten fra Bitten & Mads Clausens Fond giver projektet en stærk platform at arbejde ud fra.

"Vi har en fond i ryggen, der er drevet af ønsket om at gøre gavn, og som har viljen til at føre indsatsen til dørs. Fonden kan se både de forretningsmæssige og de samfundsmæssige perspektiver i ProjectZero, og det er et unikt udgangspunkt for at nå CO₂-neutralitet i 2029," siger Peter Rathje.

Vejen mod nul i 2029

Et enigt byråd har siden 2007 bakket op om Sønderborgs ProjectZero, som også er et af byens tre fyrtårne.

ProjectZero realiserede i 2020 den fastlagte milepæl med 51,7 % CO₂-reduktion i forhold til udgangspunktet i 2007.

ProjectZero

År: 2007 og frem.

Investering: Bitten & Mads Clausens Fond donerer løbende til ProjectZero.

Visionen om et CO₂-neutralt Sønderborg er oprindeligt skabt af den lokale tænketank Futura Syd. Med det afsæt blev ProjectZero etableret som et offentlig-privat partnerskab (OPP) i 2007 af Bitten & Mads Clausens Fond, SYD ENERGI, Sønderborg kommune, Syddansk Universitet, DONG Energy og Nordea-fonden.

**FAKTA OM DANFOSS
NØGLETAL**

Danfoss er en global koncern med tre forretningssegmenter: Danfoss Power Solutions, Danfoss Climate Solutions og Danfoss Drives.

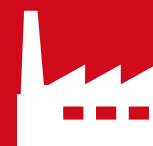
Virksomhedens produkter anvendes til køling, aircondition, opvarmning og motorkontrol samt on- og offroad-maskiner.

37.000
medarbejdere
på verdensplan

100+
lande med salg af
Danfoss-løsninger

95
lokationer med
fabrikker, fordelt på
mere end 20 lande

DANFOSS A/S

Innovativt ingeniørarbejde har siden 1933 været grundstenen i Danfoss, og i dag er virksomheden markedsledende inden for energieffektive og bæredygtige teknologier. Danfoss udvikler intelligente løsninger, der hjælper virksomheder og husholdninger i hele verden med at spare energi og udnytte ressourcerne på en lang række helt centrale områder. Det handler bl.a. om effektiv nedkøling af fødevarer, optimal udnyttelse af energien til opvarmning af huse og elektriske løsninger til entreprenørmaskiner, biler og skibe. Danfoss er også aktiv inden for vedvarende energi som solceller og vindenergi.

Danfoss – et grønt industrieventyr

Danfoss' stifter Mads Clausen var bare en ung mand, da han begyndte at eksperimentere med ekspansionsventiler til kølesystemer. Det første år solgte han 466 ventiler fra sit loftsværelse på forældrenes gård på Als.

Mads Clausen var drevet af sin lidenskab for kvalitet og innovative kundeløsninger, og han lancerede 40 nye produkter i virksomhedens første syv leveår.

I dag er Danfoss repræsenteret i hele verden og stærkere end nogensinde. Vækstmotoren er fortsat drevet af rekord-høje investeringer i innovation, og Danfoss leverer de løsninger, der kan sikre den grønne omstilling.

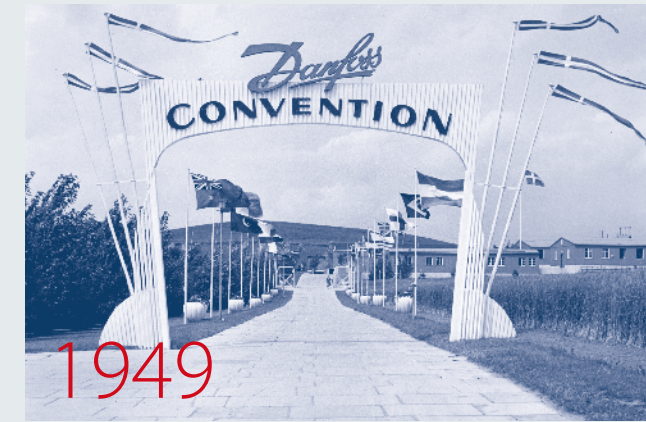
Danfoss – et grønt industrieventyr

1939 Danfoss indgår den første udenlandske kontrakt, automatiseringen af produktionen begynder, og idéen om at konstruere en energieffektiv rumtermostat, der regulerer stuetemperaturen, tager form.

1939

1949 Mads Clausen opretter det første daterselskab uden for Elsmark – i Argentina. Året efter mødes forhandlere fra 21 lande til den første Danfoss Convention. I 1951 står den første murstensfabrik færdig, og Danfoss runder et areal på 12.000 m².

1949

1966

1966 Mads Clausen dør, 60 år gammel. Bitten Clausen bliver en af verdens første kvindelige bestyrelsesformænd. På dette tidspunkt har Danfoss 7.100 medarbejdere globalt. Fabriksarealet runder 150.000 m², og i perioden 1965 til 1969 ansøges om 305 nye patenter.

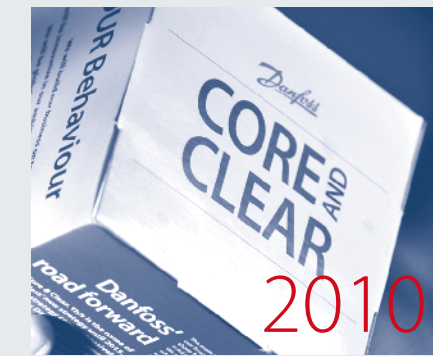
1983

1983 Danfoss fejrer sit 50-års jubilæum og sin 25-års jubilær nummer 1.000. Koncernomsætningen vokser til mere end 3,3 mia. kr., og der er nu 11.500 medarbejdere.

1996

1996 Grundstenen lægges til den første Danfoss-fabrik i Kina. Omsætningen når op på 13,1 mia. kr., og Danfoss sætter ny rekord med 18.257 medarbejdere ved udgangen af 1997. Danfoss køber selskaber i Danmark, Tyskland, Norge, Frankrig og Sydafrika.

2010

2010 Danfoss introducerer Core & Clear-strategien med fokus på kerneforretningen og innovation. Strategien bliver afgørende for en signifikant vækst i Danfoss. Fra 2010 skaber Danfoss Business System tocfret produktivetsforbedringer i alle Danfoss-fabrikker globalt – noget man har fastholdt lige siden.

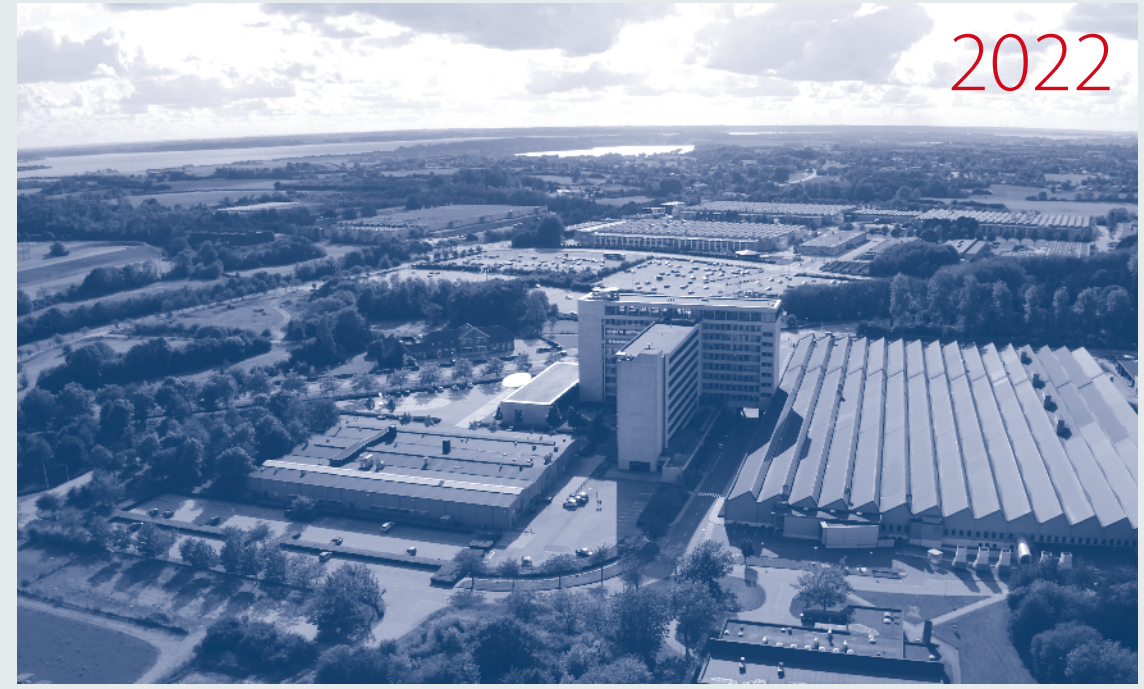
2015

2015 Danfoss Drives bliver en global leder inden for frekvensomformere, da finske Vacon smelter sammen med Danfoss Power Electronics.

2021

2021 Danfoss overtager Eatons hydraulik-forretning. Opkøbet gør Danfoss til en af verdens absolut førende spillere på markedet for mobil- og industrihydraulik. Virksomheden har nu ca. 37.000 medarbejdere og 95 fabrikker.

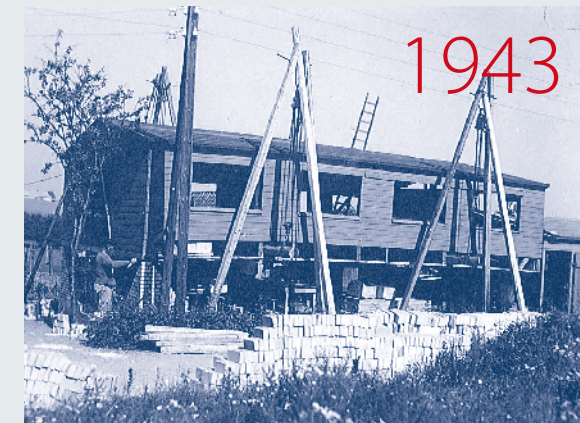
2022

2022 Det hidtil største udstillingsvindue for Danfoss' teknologier og løsninger åbner, når International Energy Agency (IEA) holder sin globale konference om energieffektivitet i Sønderborg. I 2022 bliver Danfoss' 250.000 m² campus i Nordborg CO₂-neutralt – ved brug af virksomhedens egne teknologier.

1933

1933 Mads Clausen stifter Dansk Køleautomatik- og Apparat-Fabrik. Produkterne får påtrykt navnet Danfoss, hvor første stavelse henviser til Danmark, mens ordet foss henviser til lyden af gennemstrømningen i en ventil.

1943

1943 Danfoss fejrer 10-års jubilæum med 179 ansatte. Inden 1945 er der etableret forhandlere i Holland, Belgien, Norge, Finland, Spanien, Sverige og England.

1971

1971 Bitten Clausen stifter Bitten & Mads Clausens Fond som led i et generationsskifte. Hun indtræder selv som formand og fastlægger personligt fondens fremtidige virke: At støtte aktiviteter, der har en positiv indvirkning på Danfoss A/S, medarbejderne og de lokalområder, hvor Danfoss har sine aktiviteter.

2004

2004 Danfoss tager første spadestik til en fabrik på 12.000 m² uden for Moskva. Samme år begynder man at opføre endnu en fabrik på 12.000 m² i Wuqing som led i den nye strategi, der skal gøre Kina til Danfoss' andet hjemmemarked.

Indsatsen bærer frugt

»I de seneste godt 20 år har jeg været formand for Bitten & Mads Clausens Fond. Fondens primære aktiviteter har været at støtte op om og investere i initiativer til vækst og udvikling i det omkringliggende samfund. Det gør mig både glad og stolt, at jeg og Fonden har kunnet bidrage til at understøtte den landsdel, som jeg og min familie sætter så højt. Og indsatsen bærer frugt og er medvirkende til, at Sønderjylland i dag står stærkere. Vi begynder i dag at kunne se de positive effekter heraf inden for uddannelses- og studiemiljøer, infrastruktur, kultur, sport, turisme, bosætning med mere.«

Peter M. Clausen (2021)
Formand, Bitten & Mads Clausen Fond

Kilder, litteratur og fotos

Fotos

- Sønderborg Kommune: Side 32, 44, 45, 46-47, 48, 51, 57, 58-59, 61, 62, 63, 67, 68-69, 71, 76
- Danfoss Historisk Center: Forside og side 4-5, 9, 10, 12-13, 14, 15, 16, 17, 18-19, 21, 24, 26-27, 29, 30-31, 54, 90 samt tidslinje til udfoldning
- Bitten & Mads Clausens Fond: Side 34, 35, 38-39, 41, 44, 45, 50
- Danfoss A/S: Side 52-53, 78-79
- Peter Bjerke: Side 6, 11, 28, 40, 44, 45, 75
- Christer Holte: Side 8
- Claes Bech Poulsen: Side 88-89
- Universe: Side 45, 72
- SønderjyskE: Side 45

Citater

- Side 17 – Magne Schøler: *"Mulighedernes mand – en bog om Jørgen Mads Clausen"*, Ole Sønnichsen, Jyllands-Postens Forlag, 2006
- Side 18 – Mads Clausen: *"Danfoss Atlas 1933 – 1958"*, Danfoss, 1958
- Side 27 – Bitten Clausen: *"Bitten Clausen – historier fra et liv"*, Gertraudt Jepsen, Gyldendal, 2008
- Side 53 – Jørgen M. Clausen: *"Mulighedernes mand – en bog om Jørgen Mads Clausen"*, Ole Sønnichsen, Jyllands-Postens Forlag, 2006
- Side 58 – Peter M. Clausen: *"Værdiernes mand – et portræt af Peter M. Clausen"*, Tom Okke, Gads Forlag, 2021
- Side 88 – Peter M. Clausen: *"Generationsskifte i Danfoss: Jørgen og Peter Mads Clausen giver stafetten videre til næste generation"*, Sønderborgnyt.dk, 26. marts 2021

Litteratur- og kildeliste

- *"Værdiernes Mand – et portræt af Peter Mads Clausen"*, Tom Okke, Gads Forlag, 2021
- *"Danfoss – Fra Høsehus til hele verden"*, Lene Shannon, Pressto ApS, 2012
- *"Bitten Clausen – historier fra et liv"*, Gertraudt Jepsen, Gyldendal, 2008
- *"Mulighedernes mand – en bog om Jørgen Mads Clausen"*, Ole Sønnichsen, Jyllands-Postens Forlag, 2006
- *"Danfoss – Arven fra Mads"*, Hanne Steen Hansen, Schultz, 1994
- *"Danfoss Atlas 1933 – 1958"*, Danfoss, 1958
- *"Masterplan, Sønderborg Havn"*, Gehry Partners, 2008
- *"Den store omstilling"*, afsnit 1, Sønderborg Lokal TV, 2018
- *"The Danfoss DNA"*, Danfoss A/S
- *"Bittens Book"*, film, Danfoss Historisk Center
- Danfoss Historisk Center
- Danfoss Museum
- *"Monitorundersøgelsen 2004 – hvad viste den?"*, Bitten & Mads Clausens Fond, 2020
- Årsrapport 2020, Bitten & Mads Clausens Fond
- ABS-regnskab 2020, Universe Science Park
- bmcfond.org
- danfoss.com
- danfoss.dk
- sonderborgkommune.dk
- projectzero.dk
- universe.dk
- sdu.dk
- alsik.dk
- JydskeVestkysten
- Ugeavisen Sønderborg
- SønderborgNyt
- JydskeTidende
- Berlingske Tidende
- Ugebrevet Mandag Morgen

← Mads og Bitten Clausen var et ægtepar, men de havde også et arbejdsfællesskab. I villaen på Elsmark installerede Mads f.eks. medhør på telefonen, så Bitten kunne følge med i hans mange samtaler, og hun fulgte ofte sin mand på forretningsrejser til udlandet, bl.a. USA.

Oktober 2021

Redaktion: Bitten & Mads Clausens Fond

Tekst: Fin Kommunikation

Fotos: Se liste på side 91

Design: Essensen

Tryk & produktion: Litotryk

541-740